Ч. 45 (14.877). Львів, середа 2. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" З ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Анґлійська лівиця перешкоджує в англійсько-італійських переговорах.

Опозиція в палаті громад старається не допустити до англьо-італійської угоди, тому підносить протиіталійські інтерпеляції. Лейбуристи закинули, покликуючися на заяву голови барсельонського уряду Негріна, що італійські гармати й літаки рішили про упадок Теруелю та запитали, чи британський уряд зажадав у цій справі виясненя від Італії. Прем. Чемберлен відповів, що ні, бо не мав основи до того.

На заміт одного консерватиста, що Франція заосмотрює червону Еспанію у зброю, Чемберлен відповів, що обі еспанські армії воюють закордонною зброєю.

Бельґія, Туреччина, Греція і Румунія визнають анексію Абісинії

БАЛКАНСЬКА АНТАНТА І НАЦІОНАЛЬНА ЕСПАНІЯ.

Бельґійський премієр Жансон заповів, що Бельґія в найближчому часі визнає анексію Абісинії, бо вона хоче оживити торговельні звязки з Італією.

На конференції Малої Антанти в Анкарі стверджено, що для Малої Антанти абісинська справа вже не істнує. З огляду на те Румунія, Туреччина і Греція визнають анексію Абісинії, Югославія вже визнала.

Крім того конференція Малої Антанти рішила що, обєднані в ній уряди ввійдуть у взаємини з еспанським нац. урядом, щоби запевнити розвиток торговельних взаємин.

Франція не погоджується на скріплену контролю франко-еспанського кордону.

ТРУДНОЩІ ПІДКОМІТЕТУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Комітет неінтервенції несподівано станув перед новими труднощами.

Коли Німеччина й Італія приняли брит. проєкт евакуації добровольців, здавалося, що вже все полагоджене і що на воєнний терен негайно виїдуть мішані комісії. Тимчасом виявилося, що Німеччина приняла британську пропозицію під умовиною, що з хвилиною виїзду мішаних комісій загоститься контролю на франко-еспанському кордоні.

Франція на те не погоджується мовляв: британський проєкт передбачує рівночасне загострення контролі на обох сухопутніх кордонах (отже й на португальському) та на побережжах. З огляду на те, що Німеччину підтримує Італія а Францію — Англія та СССР, вигляди на порозуміння в комітеті неінтервенції не великі.

РОЗЧАРУВАННЯ ЛІГОЮ НАЦІЙ В АНГЛІЇ.

Відповідаючи на інтерпеляцію в парляменті, премієр Чемберлен заявив, що британський уряд має надію на реконструкцію Ліґи Націй, щоб дозволилаб їй власними силами виконувати її завдання. Британський уряд поробив зусилля, щоб довести до того стану.

У Льондоні коментують цю заяву так, що британський уряд розчарований Ліґою та не думає з неї користати при здійснюванні своєї політики.

У БЕЛЬҐІЇ.

Бельґійський премієр Жансон зясував представникам закордонної преси напрямні міжнародньої політики Бельґії, підкреслюючи, що Ліґа Націй не сповнила надій, які з нею вязали, тому її значіння останніми часами зовсім підупало. Все таки Бельґія буде і дальше вірна Лізі Націй.

Крім того Жансон схарактеризував бельґійську політику невтральности та згадав про фінансові труднощі, що змушують бельґійський уряд збільшити податки.

Конфлікт між французьким парляментом і сенатом на тлі „кодексу праці".

Вчора опівночі вигасли договори, що тимчасово нормують відносини між французькими працівниками і працедавцями. З огляду на те, уряд конечно хотів до того часу перефорсувати „кодекс праці" через обі законодатні палати. Тимчасом сенат і парлямент не можуть погодитися щодо 10-ох найважніших частин „кодексу праці" (всіх є 15). Комісія праці парляменту відкинула сенатські поправки щодо умовин підвишки заробітків. **Якщо не дійде до компромісу, треба рахуватися з урядовою крізою.** Новий уряд мав би ширшу плятформу і ввійшлиб до нього і комуністи.

Стирія хоче відірватись від Австрії та прилучитись до Німеччини?

В европейській пресі появилась учора сенсаційна вістка, що Стирія проголосила сепарацію від Австрії та злуку з Німеччиною, тому уряд вислав туди сухопутні й повітряні війська.

У віденських колах стверджують, що до Грацу справді вислано 3 піхотні курінї та частину віденської поліції, щоби припинити демонстрації націонал-соціялістів.

АРХИКНЯЗЬ ОТТО ГАБСБУРГ НЕ ЗРЕЗИГНУЄ З АВСТРІЙСЬКОГО ПРЕСТОЛУ.

Після умови в Берхтесгаден появились були поголоски, що архикнязь Отто зрікся претенсій до австрійського престолу та виїхав у довшу подорож довкола світу.

„Тіролер Анцайґер" заперечує це та твердить, що саме тепер Отто слідкує за подіями в Австрії зі ще більшим зайнтересуванням.

Представникові фламандського часопису „Де Даг" заявив він, що ніколи не зрезигнує з прав до престолу. Він пропонує згоду соціялістам і всім своїм противникам.

—o—

Де і хто денунціює?!

Місяць тому появилася в „Ділі" стаття п. з. „Галицькі москвофіли у пошуканні нових доріг", яка викликала у москвофільській пресі нагальну реакцію. Стаття вказує на нові засоби боротьби москвофілів проти українства та на розладдя, яке запанувало в москвофільському таборі між старшим старорусьским громадянством та молодим москвофільським доростом, що найшло своє віддзеркалення в ідеольогічній дисгармонії двох (головних і єдиних) москвофільських пресових органах „Земля і Воля" і „Русскій Голос". Цей останній відізвався перший, треба признати — у культурній формі, заповів, що ще до справи поверне, але замовк. Зате виступила „на поле броні" „Земля і Воля" і в останньому числі з 27-го лютого принесла статтю, в котрій якийсь „Бужскій" накидається на автора статті в „Ділі" і на „Діло" з вуличною лайкою.

Провіривши ще раз зміст зачепленої статті з „Діла" стверджуємо, що стаття була писана річево і в спокійному, зрівноваженому тоні, та що в ній нема нічого непристойного ані неморального, такого, що напр. подабалоб на донос.

Такий підхід до справи, як у автора статті в „Землі і Волі" має свою питому вагу і свою вимову. По-перше він доказує, що автор вийшов з рівноваги: Вдар у стіл, а ножиці обізвуться. По-друге вказує, що автор не знає річевих аргументів і тому сходить на площину лайки, щоби зробити неможливою якунебудь дискусію. І ми її з такими опонентами не провадилиб, колиб не те, що „Земля і Воля" закидає, буцімто стаття в „Ділі" була денунціяцією на москвофілів, яким закидає (аналізуючи критичну їх прилюдну діяльність та голоси її **офіціяльної, легальної** преси!) совітофільство. Цей закид „денунціяторства" повторила „Земля і Воля" у тому самому числі на кількох місцях проти українських послів з приводу їх промов у соймі; „денунціяторство" закидають москвофіли цілому українському таборові, при чому залунав знову скрегіт старої пісоньки з фальшивим напівом: панове з „РСО" задзвонили знов Талергофом!

Невже хочуть ті панове ще раз повести дискусію на талергофську тему? Не знаємо, чи така дискусія сьогодні, серед теперішніх нервових настроїв і взаємної гризні, потрібна. Але коли панам із РСО чомусь її якраз тепер треба, коли вони майже в кожному числі свого офіціяльного органу до тої справи повертають, то заявляємо, що ми такої дискусії не боїмося та що, змушені до того зачіпливими виступами їх преси та кириницькою закулісовою роботою на чужому терені, то ми таку дискусію можемо кожного часу підняти. І на самому вступі пригадаємо нашим „русским" один факт, що його вони повинні би добре знати.

А саме: коли в 1915 році австрійські війська знову зайняли Львів, військова жандармерія найшла в бюрку одного з редакторів „Прикарпатської Руси" спис усіх „русских" прихильників „обединительної" ідеї. На цій підставі почалися наново ревізії і арештування і завдяки тому списові багато старорусьских діячів, котрі 1914 р. не були арештовані, опинилися в Талергофі. **Сам пан редактор у 1914 р. також не був арештований,** буцім то десь „сховався", а в 1915 р. виїхав разом з російською армією зі Львова. Його потім розстріляли большевики, що-правда за інші гріхи. Не називаємо імени, бо 1) йде нам про сам факт і 2) не хочемо вести боротьби довкола особи покійника.

Денунціяція є тоді, коли старорусські матадори ідуть туди, де їм треба чи радше туди, де не треба би їм ходити, та складають на нелюбих

✝

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
О. МІТРАТА
Тита Войнаровського
померлого 21. лютого ц. р. відбудеться в четвер, 3. березня ц. р. в год. 8-ій рано в катедрі св. Юра, на яке запрошує
Рідня.

собі людей (також з власного табору) рапорти або зовсім брехливі, або в такій мірі недокладні і тенденційні, що вони мусять проти тих людей викликати підозріння і спричинити на них нагінку, — або коли подають до відома про них речі, прилюдно незнані, а про котрі ті матадори дізналися випадково чи навіть підступними заходами. Денунціяцією є „інформації“, що їх „русскі“ лідери дають на „довірочних“ (тайних) „конференціях“ з пп. Войцеховськими; денунціяцією є брехливі та тенденційні дані, якими вони обдаровують діячів Секретаріяту Порозуміння „ад узум“ „Волі і Чину“, „Львівських Вістей“ та „Поляка Греко-Католіка“.

Зате ніхто, що не втратив здорового глузду, не назвав ще, як це роблять наші москвофіли, денунціяцією прилюдну критику прилюдної (не конспіративної!) діяльности або таку критику поглядів, оголошених друком в леґальний спосіб у цензурованих видавництвах!

Не є вкінці денунціяцією боронити себе або остерігати когось прилюдно перед шкідниками, при чому є байдуже, чи вони діють свідомо злочинно чи „тупоумія ради“. Не беремося рішати, до котрої категорії шкідників зарахувати деяких наших „галіцко-русскихъ деятелей“, бо це наслідків їхньої роботи не змінить ані не направить. В нашому розумінні вони шкідники і ми мусимо перед їх шкідництвом боронитися. Але ми теж настільки обективні і такі далекі від того емоціонального моменту (сліпої ненависти), яким єдино кермуються супроти нас москвофіли, що признавали і признаємо: у москвофільському таборі є чимало чесних одиниць, яким щиро співчуваємо, що на них частинно теж паде „одіюм“ за поведінку їх менерів. Дуже жалуємо, що нинішнє галицьке москвофільство має таких представників, але з цього далеко не виходить, щоб ми мусіли мовчки терпіти й приглядатися всьому тому, що вони діють. Це було б дивовижа, коли б ми не могли вести критики прилюдної діяльности політичних діячів і партій та боронитися перед ними, коли та діяльність шкідлива або навіть злочинна.

Віримо, що така прилюдна критика діяльности наших москвофільських вчинків дуже їм немила, особливо коли під впливом цієї критики відкриваються очі і деяким чеснішим москвофілам. Віримо теж, що неодин писака з „Землі і Волі“ біситься, коли критика виказує йому справжній сенс і значіння його елюкубрацій і справжню ролю тієї ґазетки. Але це не наша вина.

Не потрібуємо всім закидати злу волю, навіть всім тим, що стоять близько „Землі і Волі“: знаємо всіх їх і різні речі про них, не конче речі злі, і признаємо за деким із них „брак зрозуміння істоти вчинку“. І ніяких большевицьких „пособій“ їм теж не закидаємо, бо знаємо, що оферта деяких „галіцко-русскихъ“ і то передовиків „націоналістів“, зроблена свого часу большевикам, не була прийнята, і большевики (буцімто сам Сталін) прогнали їх на сто вітрів. (Стоп! Це хіба не денунціяція, бо один з тих передовиків безпечний за границею, а другий вже на другім світі. А якщо „денунціяція“, то вона мусить вже йти на рахунок „Русского Голоса“, що такі дотепні ревеляції подає до прилюдного відома...). Але „Земля і Воля“ не виходить на Марсі і москвофільські діячі діють теж не за світами. І ми не можемо мовчати, коли бачимо, яку отруту вливає та газета в душу й мізок простолюддя та не можемо перестерігати перед її погубними наслідками.

І в цьому нема ніякої денунціяції. Коли ми стверджуємо нотарільно відомий факт, що вся міжнародня жидівська преса у закордонно-політичних питаннях згоджується на 100 відс. з офіціяльним совітським закорд.-політ. курсом, — то чи це денунціяція?! І коли ми те саме стверджуємо щодо галицько-москвофільської преси, то це наш злочин?! Коли ми підкреслюємо як характеристичний прояв — апольоґічно-ґльорифікаційний спомин „Землі і Волі“ з приводу роковин вмарщу росіян у 1914 р. до Львова — то це денунціяція?

Коли ген. Денікін у своїх відозвах говорить про „6 міліонів русскихъ“ у Польщі, які на випадок війни боронитимуть „русскої справи“ та одночасно доказує, що всі „русскі“ у світі солідарні з сов. урядом у справі ненарушности СССР („единої-неділимої“), то чи це денунціяція, коли ми твердимо, що в даному випадку „вдохновенієм“ для пп. Денікінів є галицька москвофільська преса, той єдиний зовнішній показчик „русскости“ в Галичині?! Чи денунціяцією є пригадка всієї історії москвофільського руху в його міжнародньо-політичному аспекті?! Чи денунціяцією є пригадка історії і Сель-Робу і КПЗУ, речей давно вже науково стверджених та невідомих хіба неукам із москвофільського табору?!

Очевидна річ, коли п. Войцеховський, нацькований москвофілами та нагодований їх „інформаціями“ виступає в ролі їхнього оборонця, висуваючи їх проти нас і намагаючись дискредитувати нас і наші найвищі культурно-національні цінности, тоді ми мусимо бити й по тих ганебних „вдохновителях“. І під їх адресою можемо тільки сказати одно: не провокуйте нас!

Бридимося денунціяцією, але не вирічемося права на критику і права на самооборону не тільки в нашому власному інтересі, але також в інтересі більшости самих „старорусинів“, тих мас, що зовсім не орієнтуються в ситуації і не освідомлюють собі, до якої катастрофи женуть їх їхні вожаки, і тих інтеліґентів, які не мають досить сильної волі та енерґії, щоб робити порядок у свому таборі. Нинішня ситуація подібна до тої, яка була напередодні всесвітньої війни, з тою хіба різницею, що тоді у проводі „старорусинів“ стояли люди розумніші і чесніші ніж нині, в усякому разі більшого формату, не такі карлики, як ті, що швендяються по передпокоях Секретаріяту Порозуміння. Політика москвофілів зперед 1914 р. була також катастрофальна і перед її наслідками український табор заздалегідь остерігав нарід, тому й сьогодні остерігає перед політикою різних Гулаґанасевичів і Маркіів. Тоді ті перестороги не помогли і прийшов... Талергоф, де потерпіли не лише винуваті „старорусини“ (тих там було найменше — провокатори майже всі до одного повтікали), але здебільша невинні або найменше винні зпоміж „старорусинів“ і українці, — останні за чужі гріхи. І сьогодні український нарід мусить всякими способами боронитися проти того, щоб його не зустрінула така доля, як підчас всесвітньої війни: нести кару за чужі гріхи!

Сьогодні як і тоді, наші „старорусини“ ...хують на нових своїх, принагідних „приятелів“. Вспіли вже забути історію різних Загурських. Але коли в тому староруському таборі є ще ...які люди здібні бачити і розуміти все, що довкруги них діється, нехай візьмуть під увагу ту нашу позицію: не покладатись занадто на своїх нових протекторів! Не заганятись у сліпу довіру! Також і на джентельменство своїх редакторів не робити за високої ставки...

Чи тепер черга на Дельбоса?

(Від власного кореспондента.)

Париж, 23. лютого 1938. р.

Нову англійську закордонну політику означив у Палаті Громад великобритійський премієр Чемберлен ось так: „Сучасна Ліга Націй виглядає наче попсоване авто і тому буде найкраще, як ми звернемо наші зусилля, щоб порозумітися з диктаторами. Переговори з Італією почнемо в понеділок. Ми повідомили про все те Францію і ці переговори в ніякому разі не можуть увінчатися успіхом без її згоди.“ Отже Велика Британія взяла на себе завдання погодити західній світ: у першій мірі Велику Британію з Італією, і Францію з Італією, опісля-ж прийти до порозуміння, якщо це можливе, з Німеччиною.

Головна політична ініціятива світової політики тепер у руках Льондону. Ходять чутки у Парижі, що вчора на засіданні ради міністрів французький міністер закордонних справ, п. Дельбос, двічі зрікався свого портфелю на руки премієра. Провал закордонної політики Ідена в Льондоні є теж і провалом сучасної закордонної політики Франції: Ліга Націй і збірна забезпека упокоїлися в Льондоні по довгій і тяжкій недузі, на яку занедужала Европа від хвилини підпису Версайського договору.

Якщо сьогодні широкі кола французької публичної опінії роблять біланс програного миру по таких кривавих і переможних змаганнях Франції на полях бою, то діягноза невдачі вже тепер для всіх ясна. Вона така: Французьке міністерство закордонних справ (себто еліта знавців закордонних справ) втратила змогу якоїнебудь зверхньої ініціятиви через безнастанні втручування партій у ділянку праці Ке д' Орсе. Довго вже бориться і бореться ця французька дипльоматична адміністрація (вона складається з людей, що доходять до становищ на основі дуже строгих наукових конкурсів і практики) з французьким парляментом, але вона всілі в найкращому разі тільки спиновувати партійні пристрасти, щоб оминати великі пропасти, беручи під свою кураторію міністра закордонних справ, якого надсилає парлямент.

Подамо приклади: німецько-французька проблема стоїть без ніякої розвязки, ба, навіть без відповіди, чи взагалі можна її розвязати мирно. Спершу спиновували всі спроби згоди Франції з Німеччиною праві французькі партії, а від хвилини приходу Гітлера до влади, спинюють її ліві французькі партії, що раніше були за такою згодою. Клясичним іншим прикладом є історія французько-італійських взаємин. Італія завдячує зайняття Абисинії у великій мірі Франції, яка спинювала Велику Британію (в додатку тоді ще зле озброєну) від усяких рішучих протиіталійських заходів. Ляваль, тодішній міністер закордонних справ Франції, зразково поінформований дипльоматичною службою про тодішню англійську боєву спроможність, та без ніяких ілюзій щодо Л. Н. запросив тодішнього міністра закордонних справ Великої Британії Гора до Парижа, і з ним підписав умову, яка поладнала етіопську справу й мала на те згоду Італії.

Англійські пацифісти зневолили Болдвіна видалити з кабінету мін. Гора; французький лівий партійний фронт повалив Ляваля. У наслідї: неґус утратив престіл і край, Франція втратила приязнь Італії, а теперішнє заломлення лівих французьких партій щодо трагічности становища Ідена в Льондоні було так великє, що Франція втратила навіть ініціятиву при визнанні італійської займанщини в Етіопії — тієї займанщини, яку вона приготовила своїми руками (угода Ляваль—Муссоліні). Делбос завдячував своє становище міністра закордонних справ своїй явній ворожнечі до протиіталійської політики Гора; Дельбос завдячує ...становище міністра закордонних справ ...своїй промові в палаті послів проти ...ської політики Ляваля.

Іден уже уступив.

Нині чуєте тут усюди фразу: „Кому ...сить цього! Наша армія, наше озброєння, ...маєтки заслугують на іншу закордонну ...тику.“ Льондонський ніж у плечі ...збірної безпеки і Ліґи Націй є грізною ...сторогою для Франції. Ми маємо ...незабаром матимемо нагоду писати ...зміни у внутрішній французькій ..., льондонські події потрясли в основах ...цузькою політичною думкою.

Юрій Стру...

Післяплатникам під увагу.

Кожний вимагає, щоб наш ... щораз кращий, багатший та виконував ... своє завдання. А чи призадумався ... платник, що саме він руйнує свою ... обовязок повинні виконувати не тільки ... й ви, шановні післяплатники!

„Німці та українські справи“.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 25. лютого.

Зацікавлення німецького загалу цілістю українських справ викликує помітний неспокій та увагу з польської сторони, передовсім тих польських чинників, яким усе ще здається, що „українство“ це — ніщо інше, як тільки „німецький інструмент“ на сході Европи.

Останнє число пресового бюлетину протинімецького З(ахідної) А(ґенції) П(ресової) приносить під наведеним вгорі заголовком такі, дуже характеристичні інформації:

„Німецьке зацікавлення українськими справами, що в післявоєнних часах виступало в Німеччині **спорадично**, а в останніх роках — згідно з розенберґівськими концепціями про німецький простір на Сході Европи — виступають **навіть зі спеціяльною силою, є у Райху все актуальні і живі.**

Поза науковими осередками у Берліні та Бреславі багато уваги присвячують їм на університеті у Кенігсберґу, що подекуди монополізує для себе цей відтинок східно-европейських справ і проблем.

Недавно виголосив там проф. Кох (в рямцях циклю рефератів присвячених східнім проблємам) відчит про Україну. Відчит цей — як зрештою **кожний німецький виступ в українських справах** — визначився великим сентиментом для України, „недержавного народу“. Референт — пише З. А. П. — аналізуючи сторію України, сильно підкреслював її ґерманські початки (нормани) як і сучасний поділ тої країни між 4 держави. Не зважаючи на цей поділ, закінчив референт, український нарід вірить у краще майбутнє і в відродження власної, незалежної державности. За таким зацікавленням, як тим, що у великій мірі обходить Польщу, повинна польська загальна опінія стежити пильно і уважно.“

А тепер варт оці кенігсберґські інформації ЗАП доповнити ще й такими даними тої дуже добре поінформованої аґенції (з 22. II. ц. р.):

„У давнішому, передгітлерівському, німецькому ревізіонізмі істнували кордони. Були це передвоєнні кордони Німеччини. Визначували вони межу претенсіям, апетитам і німецьким домаганням.

Націонал-соціялізм доконує власне тут найбільшого перевороту, якщо йде про німців у Польщі, — ломить давніші кордони. Рівняє німців колишньої пруської займанщини з німцями в Конґресівці, Галичині і на Волині під оглядом завдань та опіки, з боку самої Німеччини.

Давні цілі з передгітлерівського часу палають. Висуваються нові. Доконує цього табор молодих, якого представником є **„Юнґдайче Партай“**.

Тими новими цілями для німецької меншини у Польщі **є здобуття для неї сходу і то сходу Польщі. Поняття і кордон сходу в німецькій пропаґанді теж змінилося.** В часах перед Гітлером під словом **німецький схід** розуміли: Познань, Торунь, Катовиці, чи Клайпеду.

Сьогодні націонал-соціялістична пропаґанда поширила поняття німецького сходу на **Львів, Луцьк, Ригу, Таллін.** Усі німці, що живуть у Польщі, після нових понять це — східні німці. Передгітлерівські ріжниці і зарозумілість німців з давньої пруської займанщини відкинено.

Здобуття Сходу для німецької нац.-соц. пропаґанди — пише ЗАП — це передове завдання табору молодо-німців.

Практично здійснена та ціль має лежати в тому, щоб німці здобували б. конґресівку, „східні і півд.-східні креси“ для нац.-соц. ідеольоґії та для обєднання їх у рядах тої орґанізації. Поширення діяльности молодо-німецької партії на Волині і в Галичині є видним проявом акції „здобування німецького сходу“.

З цілим притиском треба ствердити, що тут іде про сполітикування німців на цілій території Польщі та запряження їх у ридван пропаґанди німецької держави.

Є це очевидно нова мета і нові цілі. Здійснити їх узяв на себе табор молодо-німців під проводом сенатора з номінації Віснера. А проте ревізіонізм у передгітлерівській формі залишено в кол. пруській займанщині. Його виразником у Познанщині та на Поморю є — „Дайче Ферайніґунґ“, а на Шлеську — „Дайчер Фолькс6унд“. Стільки ЗАП. Не сумніваємося, що зацитовані нами інформації зацікавлять і українського читача.

Гром.

З польської преси.

„Медвежий хід посла Войцеховського“

або „акції проти українізму не треба вести „на ура“.

У статті п. н. „Більше почуття відповідальности“ львівське „Слово Народове“ (ч. 70. з 1. березня ц. р.) спамятує ті польські орґанізації, що занадто голосно ведуть свою боротьбу з українцями.

„Маємо на увазі т. зв. українську справу. Від деякого часу роблять довкола неї багато галасу, що часами стає просто шкідливий і то всупереч намірам тих, що галасують. Ніхто не звертає уваги на те, що український сепаратистичний рух виріс до розмірів значної сили, якої самим галасом унешкідливити не можна. Треба памятати, що цей рух — це сьогодні, у великій мірі завдяки фальшивій політиці відповідальних польських чинників, — велика сила і що не можна супроти неї поводитися по старошляхоцьки по думці гасла: купою, мосці панове! Треба противника знати і не перецінюючи його сил — доцінювати їх. Треба знати, до чого цей противник здібний.“

Автор статті стверджує, що зле сталося, що зміст викладу майора Домоня, який 18-го листопада м. р. говорив про українську справу у „Звйонзку Леґіоністуф“ у Варшаві, дістався до української преси. Поляки змісту цього викладу не подали, бо не хотіли робити непотрібного шуму, але українці шум зробили. Було — на думку автора — ще більше справ, що надавалися до внутрішньої дискусії, але прилюдно проголошувати їх не треба було. Як ось резолюції наради деяких суспільних орґанізацій, яку скликало „Заржеве“ (гляди „Діло“ ч. 38. з 23-го лютого ц. р.):

„І так трапилося, що один з учасників п. Журавський виступив з цілою низкою далекосяглих постулятів. Проголосив їх „Експрес Вечорни“ всупереч інтенції орґанізаторів зібрання, а потім підхопила українська преса і має тепер від тижня жир для своєї аґітації. Над арґументом п. Журавського, що треба стверджувати, що кандидати до греко-кат. духовної семинарії не були карані, бо досі найрадше приймали туди б. старшин б. української армії, можна дискутувати, але його не треба проголошувати, бо й мотивація його кульгає. Бо-ж всі ті б. старшини б. української армії, що мали стати духовними з протекції митр. Шептицького, вже ними стали! До лиха, минуло вже 20 років від початку збройної боротьби з українцями за Східну Галичину. А зрештою, чи п. Журавський не памятає, що інваліди тієї армії дістають тепер вивінування зі скарбу польської держави? Отже постулят зле спрямований і до того з ненайкращими арґументами, а для українців до пропаґанди знаменитий. Ось бачите! — гремить „Діло“ чи якась там ін-

В. НАГЛОЧ.

ВОВКИ.

Світ такий широкий, а Галичина така вузька, — проте збиточна доля звела разом д-ра Івана Котика та Грицька Мазника знову в таку хвилину, щоб вони могли прожити кілька не менше зворушливих годин від романтичної пригоди з гуцульською Венерою на блакитній полонині.

Трапилося це під самий Новий Рік, у Маланчин вечір. Метелиця неслась розлогими полями серед білої куряви та дикого свисту зимових вітрів. Снігові заспи виростали за її слідом мов білі гори.

У такий вечір, що його приємно оглядати тільки з вікна тепло огрітої кімнати, в останній вечір старого року, на далекому хуторі, серед широких подільських піль зустрілись наші герої: людина науки і поет.

— Що за несподіванка! Га, га! — корчив д-р Котик свій носик, стискаючи поетову правицю. — І подумати, що ми тут зустрінемось!

На Грицьковому обличчі появилась щира, дитяча усмішка. (Хтось сказав, що поети це великі діти.).

— Моє поважання! Так, так... Що за приємна несподіванка! А ви звідкіля тут, пане докторе?

Д-р Котик узяв Мазника попід руки й повів углиб кімнати, до гостей. Грицько щулив очі, бо в дискретних сутінках вітальні можна було тільки бачити розпливчасті сильветки, що снувались сюди-туди серед клубів сивавого диму та притишених, мельодійних тонів радієвої музики.

Расольоґ підійшов до заставленого стола і наповнюючи чарки червоним вином, почав:

— Чи не дивно, пане Грицьку, що нас якась біда загнала аж сюди, щоб новий рік зустрічати там, де дідько добраніч каже?

— Не кажіть так! — підняв Грицько вгору чарку — Я щойно тут, серед безкрайого, білого простору, де так легко, здається, скочити мов на лещетах у синє небо, я щойно тут почуваюся правдивою дитиною матері-природи! — І одним рухом випорожнив чарку.

Котик спокійно налив собі другу (чи третю?) і простягнув її угору:

— Вельмишановні Пані й Панове! — на диво дзвінко пролунав його голос. — За хвилину годинник продзвонить дванацяту. Дозвольте, що в той мент, коли старий рік відійде в забуття, а з ним і всі наші минулорічні журби та клопоти, в хвилину приходу коханого немовлятка Нового Року — дозвольте, що я крім загальних побажань щастя і здоровля піднесу тост на честь нашого дорогого господаря, щирого друга й приятеля — соленізанта Василя. Многая лі...! — не докінчив д-р Котик, бо годинник почав вибивати дванацяту, а расольоґ відчув немилосерну спрагу в гортанці.

Недокінчений оклик підхопив Мазник, а за ним ціле товариство. Наприкінці спів перейшов у гольґіт вина та мляскотання язиків.

Господар, добродушний інжинір Василь Кавун (що мав голову справді подібну до кавуна) зі сльозами в очах вицілувався з Котиком, а потім по черзі стискав долоні гостям.

— Вибачте — промовив — що не подякую вам високолетними словами. Але чоловік, проживаючи на відлюдним хуторі, занятий виноградом та помідорами, забував й говорити. Усім щиро дякую, що не забули й прибули до мене в гостину. А зокрема дорогому другові з шкільної лавки — Котикові та відомому поетові Мазникові, що заглянули сюди аж зі столиці.

— Слава дітям природи! — гукнув нараз надхнено Мазник і знову зачервонілось рубіном шляхетне вино в піднесених чарках. Тільки д-р Котик з жахом помітив, що палкий поет миттю випорожнив і його чарку.

За столом знайшлись вони побіч одної дами з очима мов два цвяшки. Вона відразу зацікавилась поетом.

— Ви справді поет? Я страшенно люблю поетів! А які ви вірші пишете? Правда, що любовні?

Поет почав червонітись, а дама кивала пальчиком:

— Ей, то мені небезпечно було коло вас сідати!... Не так, пане докторе? — звернулася до Котика.

Котик поправив окуляри й облесливо всміхнувся:

— Ви, пані, занадто скромні. Перед вами кожний мужчина мов лев у клітці перед приборкувачем... смириицею...

ша „преса“: Хочуть, щоб поліція контролювала духовне покликання! Так само домагання висилати греко-католицьких священиків до Берези таке дурне, що не варто з ним навіть полемізувати. Навіщо допускати когось на становище пароха, щоб потім посилати його до Берези? Чи не краще його взагалі не допустити до того становища, або доказати йому судом провини й усунути з пароха? Березою таких справ не розвязують, хіба що комусь залежить на тому, щоб дати мучеників українському політичному напрямкові серед греко-кат. духовенства. Вкінці і засадничі огляди: Береза не є місцем для духових якогонебудь віроісповідання.“

Це становище ендеків у справі Берези нас ні трохи не дивує. Це так сказатиб становище конюнктуральне.

Дісталося цим разом на горіхи і проф. Ромерові.

„Одну дурницю стрілив і проф. Ромер, що зрептою рево боронив польської справи на наших землях.“

Далі мова про відоме інтерв'ю проф. Е. Ромера у варшавському „АБЦ“, в якому він наплів цілу купу нісенітниць (гл. „Діло“ ч. 43 з 27-го лютого ц. р. в новинці п. н. „Спеціяліст від української справи“). Автор статті невдоволений з тих „неточних“ відомостей проф. Ромера, бо „українські часописи мали кілька днів знову жир; вони не вдаючися в дискусію щодо пісні „Боже Великий“ закидали проф. Ромерові брехню.

„Оце кілька образків до теми, що акцію проти українізму треба вести більш дбайливо і не „на ура“. Особливо повинні памятати про те люди, що належать до урядового табору і від яких вимагаємо не тільки слів, але й чинів. Клясичним прикладом буде тут медвежий хід пос. Войцеховського, про наслідки якого напишемо окремо.“

Ну, ну, поживемо, почитаємо ще й про цей клясичний приклад.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 37. Середа, 29 (17) лютого 1888.

„МУЧЕНИК“ ЗА СЛАВЯНСЬКУ ІДЕЮ.

У статті п. н. „По процесі д-ра К. Живного“ — „Діло“ засовує свій погляд на процес і самого д-ра Живного, який на розправі відкрито признався, що з одного боку брав гульдени від б. австрійського міністра за пропаганду німецько-централістичних ідей, а з другого боку брав рублі від „Благотворительного Комітету“.

„Д-р Живний, як показав процес — пише „Діло“ — не є політичним діячем якоїсь ваги, що його треба би було брати дуже поважно чи дуже з ним рахуватися... Сімом приязним німцям, що відповіли нам на питання, чи винен д-р Живний, — кожний розумний славянин може бути тільки вдячним. Бо не є в інтересі славянства таких людей, як д-р Живний робити мучениками за „славянську“ ідею...“

СЛОВАЦЬКИЙ ПАТРІОТ.

Редактор „Діла“ — Іван Белей умістив у фейлетоні цього числа посмертну згадку про д-ра Йосипа Мирослава Гурбана, великого словацького патріота та борця за автономію Словаччини в австрійській державі.

„ЛИШІТЬ ЦЕ ПУСТЕ ДІЛО...“

Допис з Черніваць п. н. „Румунський шовінізм і православя“ кидає трохи світла на те, як наш народ вже 50 років тому боровся з румунізацією.

Щоб якось зберегти читальню „Просвіти“ перед переслідуваннями румунізаторів громадяни села Раранча вирішили піти до митрополита Андрієвича за порадою „та мов у батька пожалуватись — читаємо в дописі — на все те, що їх давить. Громада зібралась майже ціла читальня і пішли просто до свого владики. Розказали все, пожалувались, відкрили перед ним свої болючі груди та чекають, що він порадить. Ой, порадив! — всіх мов за серце щипнуло. — „Лишіть — каже — це пусте діло! Лишіть вашу читальню, котру Дутка (місцевий громадянин, голова читальні) бунтом збудував, а все буде добре!“ Глянув один на одного... а з уст до уст поплило тихе: „Що? Читальня пусте діло?...“ Ходім, браття, звідси чимскорше!.. Нам тут не бути! Рідну мову покинути?... Цього ми ніколи не зробимо“.

Небаром після того з Раранча до чернівецького старостства пішли заяви переходу на греко-католицьке віроісповідання.

Як працює польська й українська кооперація в Галичині.

Під цим наголовком львівський „Дзєнік Польскі“ (ч. 60. з 2. березня ц. р.) вмістив таку замітку:

„Як працює польська й українська кооперація в Галичині можна зясувати собі порівнюючи числа, що відносяться до польської й української кооперативної господарки у Сх. Галичині. І так всі польські кооперативи разом з крамницями „Кулек Рольнічих“ зробили в 1936. р. оборот на суму 24 міл. золотих, при чому видали товару на борг на 3, 300.000 зол. У цьому самому часі українські кооперативи осягнули оборот 44 міл. золотих, а їх довжники винні ледви 2,200.000 зол. На терені Східної Галичини у праці двох відламів польської споживчої кооперації і крамниць „Кулек Рольнічих“ виразну перевагу виказує споживча кооперація: 980 крамниць „Кулек Рольнічих“ зробило в 1936. р. оборот на суму 10,575.000 зол., тідчас коли у 85 крамницях споживчої кооперації оборот дійшов до 6,8.70.000 золотих.

Тріска в українському оці.

Цей самий „Дзєнік Польскі“ і в цьому самому числі, у замітці п. н. „Ненависть чи націоналістичний шал“ пише:

„Від деякого часу українські часописи і розполітикований греко-католицький клир, заражені бацилем націоналізму, дишать ненавистю до всього, що польське“.

Після такого вступу хтось міг би думати, що „Дзєнік Польскі“ має в руках якісь справді незвичайні факти прояву тієї української ненависти до всього, що польське. А тимчасом ця ненависть — то відомі нашим читачам протести проти виступу посла Войцеховського, протести поважні і втримані в дуже достойній формі, в якій український нарід, як випадає великій нації, спокійно заявляє, що він стоїть на сторожі своєї чести і своїх прав. Але панів з „Дзєнніка Польского“ обурює те, що в тій протестаційній акції бере чинну участь українське духовенство:

„Такий випадок трапився у Камінці Струмиловій, в приявності о. Цегельського, місцевого греко-кат. пароха. У звязку теж з масовою маніфестацією, яку ведуть в користь митр. Шептицького греко-кат. клир і малощо не всі українські установи й організації, о. Мирон Кашуга з Тернополя, в часі богослуження, відправленого в церкві у Янівці, прилюдно заявив, що це богослуження призначене спеціяльно за здоровля й успіх митрополита Шептицького, якого „один з високих польських достойників образив, і разом з ним образив цілий український нарід“.

Прошу тільки подумати: як той о. Мирон Кашуга жахливо ненавидить все, що польське!

„Таких випадків, що греко-католицький клир організує такі маніфестації, багато. Але верхом ненависного відношення греко-католицького віроісповідання треба признати промову о. Мирона Іжака, греко-кат. пароха з Забойків, тернопільського повіту. Отже цей священик сказав у церкві, що дітей українок, охрещених в костелі, Бог покарає так, що вони будуть горбаті, сліпі, німі, криві і т. д. Чи це не клясичний приклад ненависти, що перейшла вже в шал“.

Не знаємо, що говорив у церкві о. Іжак. Але знаємо, що такі погрози, докладно тими словами, чують з уст своїх священиків поляки, що подружилися з українками чи українцями. Це теж клясичний приклад. Але цього полівна і польському оці пани з „Дзєнніка Польского“ не бачать, бо „то цо іннего“.

—o—

НОВА КОНСТИТУЦІЯ ВЖЕ ОБОВЯЗУЄ.

Команда букарештенської військової округи, що на основі декрету про стан облоги береже публичного ладу, заборонила вчора усякі збори й маніфестації, загострила цензуру листів та наказала негайно зложити зброю.

В урядовому деннику появився вчора повний текст нової конституції, що від передучора ввійшла у життя.

— Не забувайте, мій Котику, що я дружина ветеринаря — закотила гордо вона червоненькі губки й так вбила свої оченятка-цвяшки в Грицька, що поет притьмом сягнув за чаркою.

Багряне вино горіло в чарках, підхмелені звуки карколомного джезу стрибали з радіоприймача, сині клуби диму неслися вгору мов із жертвенних вогнів. І тоді видалося Грицькові, що на столі, поміж тарілками прикючені ноги індиків, курок, качок стають виводити макабричний танок.

Поетові від вина та сусідства „дами з цвяшками“ робилось млосно-гаряче і він з трудом прислухувався товариській гутірці.

— Ви не повірите, пане інжинире, що з Басарабії через замерзлий Дністер пробігають до нас стада вовків, гнаних голодом і морозами? — запалювався грубий ветеринар.

— Де там стада, може й ніодного вовка. Люди всяке вигадують...

— Люди? Це вже пишуть по часописах. Ага, а ви сьогодні зранку не слухали радія? Вовки роздерли коло Ковачівки троє селян, що проїзджали лісом? Може заперечите? — кукурічився ветеринар.

— А ви не боялись приїхати сюди з містечка? Теж можуть вас вовки напасти — вмішався до розмови Котик.

— Го-го! Я їм покажу, нехай спробують! Я їзджу з рушницею при собі.

— Ет, що там вовки! Ходімо краще заграти бриджа — кивнув головою Кавун.

Товариство встало зза стола.

Тільки д-р Котик і Грицько не пішли до карт, а стали осередком зацікавлення жіночого товариства, що окружило їх вінком. Пані меценасова перешіптувалася з місцевою учителькою, сусідка-імость питалась Кавунової про перепис на пампушки, а очі-цвяшки щораз глибше відались у поетове серце. Тимчасом д-р Котик говорив з патосом:

— Я саме тепер працюю над психольогією страху, над його відмінами у ріжних рас. Підчас війни, мої дорогі пані, стрінула мене цікава пригода, що кидає жмут світла на питання, що таке страх. Сталось це на Сибірі, а героями були вовки.

—Вовки? — заметушились враз жінки й цікаво насторошили вуха. І Грицько звільнив свою руку від теплої долоні „дами з цвяшками“. Інстинктово поет підсвідомо відчув цінний матеріял до своєї творчости.

— Зима шістнацятого року була на Сибіри виїмятково гостра — продовжував Котик, любуючись кольорами вина в грі світла. — В наші бараки полонених били скажено сибірські вітри й курила сніговія. В такий вечір, страшний вечір сибірської зими, коли в посвистах вітру чути дике виття вовків, коли в шумах високих сосон гудить пісня смерти — нас трьох сміливців-утікачів рушило в білу ніч жаху.

— Це страшне! — завернула очима „дама з цвяшками“, а пані меценасова щиро позіхнула.

— Ми втікали в темний бір у надії сибірських тайг, щоб лише бути вільними, свобідними! Трьох синів рідної землі. Проводив нами хитрий, косоокий чорт, який — сам не знаю чому — згодився нам помогти, прецінь ішов на певну смерть.

По півночі небо визорянілось і ми витхнули. Втікали лісами далі. Тоді почалось страшне. Довкола нас, ізза дерев почали щораз ближче, щораз частіше блимати ліхтарики. Одне слово: вовки!

— Далі, далі! — зашипів Грицько, а його груди розпирало творче зворушення.

— „І тоді я гукнув: Раз мати родила, братці! До зброї! Якась надприродна сила водила нами. Ми вмить відломали соснові залізні галузи і стали мов сталева лава. Око в око! Хижа лава звірів і залізна людей і почалась нерівна боротьба!... Монгольський провідник десь щез, а верховіттям сосон прокотився регіт смерти.

Людські мязи змагалися з дикими, хижими зубами. Вили вовки і скрипіли ломаки в наших руках. Ми самі стали вовками і в диких обіймах боролись за життя і смерть!

Тут д-р Котик урвав і обтирав хусткою чоло, цідив крізь зуби вино.

— Що дальше, що дальше? — загомоніло жіноцтво з виразом страху та несподіванки на обличчях.

(Докінчення буде)

ПРАВНИЧА СТОРІНКА

Як набути землю з парцеляції?

Т-во „Сільський Господар" звернулося до нас з проханням помістити це вияснення у справі купна землі з парцеляції. З огляду на актуальну справу подаємо її в цілости. Зазначуємо, що ми вже подали на цю тему свого часу докладні виснення. — Прим. Ред.

До „Сільського Господаря" звертаються селяни постійно з ріжних сторін по інформації за купном землі з парцеляції. Свого часу ми подали вже докладні вказівки у нашій пресі але наші люди ще не призвичаїлися читати часописів, хоч вони дешеві і всім доступні.

Отже земельна власність величиною понад 180 га орних грунтів і лук підлягає законові з 28. XII. 1925 р. про земельну реформу; надвижка понад 180 га підпадає добровільно або примусово парцеляції. В першу чергу парцеляції підпадає надвижка задовжених дворів, але господарованих. Згідно з законом слід парцелювати надвижку понад 180 га для доповнення малоземельних (до 3—5 га) господарств, якщо переводиться комасацію цих господарств. Надвижка понад 180 га орних грунтів і лук не підлягає парцеляції, якщо велика власність є упромисловлена, власник веде інтенсивну господарку або спеціяльні культури (горальню, цукроварню, насінництво, зародову обору і т. п.) Такому власникові закон лишає 350, а найвище 700 га землі.

Якщо власник земельної посілости добровільно не розпарцелює надвижки, уряд змушує його до того. Тоді такий маєток призначений на парцеляцію оголошує уряд у „Деннику Законів". Часопис „Сільський Господар" подає що року до загального відома виказ таких маєтків, призначених до парцеляції. За інформаціями щодо купна землі треба звернутись до солтиса, до волости, чи не було оголошеного рішення старосты про парцеляцію якогось маєтку, опісля до староства (найкраще через філію „Сільського Господаря") і там розвідатись про умовини купна та можливости довгоречинцевого кредиту з Державного Рільничого Банку при 4% річно до висоти половини вартости грунту (для фільварочної служби до 90% вартости). Готові друки на позичку можна дістати у старостві або у відділі Державного Рільного Банку у Львові, при вул. Пілсудського ч. 25).

Землю з парцеляції продає землевласник або ним уповажнена особа, бюро чи банк. Краєве Т-во „Сільський Господар" у Львові старалося про концесію міністерства на парцеляції, але з відомих усім причин не дістало і досі концесії і тому не переводить парцеляції.

Якщо українському селянинові не хочуть продавати землі, тоді треба писати жалобу на тих, що не хочуть продати, до воєвідства (вільні від стемпля) і повідомити Т-во „Сільський Господар", щоб вставилось та інтервеню вало в цій справі у воєвідстві. Взагалі на кожну відмову слід вносити жалобу і повідомляти свою хліборобську установу, щоб вона знала, де не виконують постанов закону.

Якщо вимагають високої ціни, треба теж скаржити до воєвідства і жадати переоцінки та устійнення ціни. Але треба пильнувати речинця зголошення малоземельних, бо по речинці тратять право першенства і тоді приходять кольоністи. Речинець все оголошений принайменше на місяць у волости і старостві. Взагалі не сміємо резигнувати з прав, які прислугують з постанов закону.

Ніяк не можна резигнувати з купна землі на доповнення господарства при комасації. Слід домагатися купна землі з найближчого двора, ба навіть, хочби перенестися на кольонії при парцеляції дальшого двора, а свою землю продати другим малоземельним. В обох випадках прислугують довгоречинцеві кредити з Державного Рільного Банку. Коли хтось хоче купити землю в іншому повіті, тоді слід за інформаціями звернутися до філії „Сільського Господаря" в повітовому місті даного повіту. В кожному повіті є філія за винятком північно-західних земель.

Філія „С. Г." обовязана знати, які в повіті є парцеляції, і на яких умовинах, а про це все розвідати у старостві, чи оголошення чи в зем. комісаря чи секретаря. Вкінці слід пригадати, що треба вважати, чи парцельовані грунти не задовжені, бо в такому випадку можна перенята довг і вже не платити цілої ціни готівкою та не давати гроша парцелянтові, але складати до депозиту найближчої каси чи банку.

І. Лапчук.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Чи жінки повинні бути присяжними суддями?

Під таким наголовком появилася в 29-му числі „Діла" з 9. лютого ц. р. дискусійна статтія в пекучій справі: участи жінок у вимірі справедливости. Написала її жінка-адвокат, скриваючи своє прізвище під псевдонімом „Ала". Авторка згаданої статті мотивує своє досить негативне становище щодо участи жінок в установі судів присяжних не тільки теоретичними висновками, але що більше старається його закріпити фактами, яких була свідком у своїй дотеперішній адвокатській практиці. Тепер поміщуємо статтю першої адвокатки українки у Львові п. м-р О. Люстіг-Ганицької. — Прим. Ред.

На вступі мушу зазначити, що багато осіб неслушно вважає мене авторкою вище згаданої статті. Це не відповідає правді, що на цьому місці опрокидую між іншим з приводу засадничої ріжниці моїх поглядів на порушену в наголовку проблему.

Не буду торкатися подрібно поодиноких аргументів, що їх наводить авторка у згаданій статті на оборону свого становища в цій справі. Скажу лише загально, що авторка підкреслила односторонно ті відємні прикмети — на мою думку тільки деяких — жінок, вони зрештою характеризують і деяких мужчин, що промовлялиб проти того, щоб жінки займали становища присяжних суддів. До того поминула зовсім ті прикмети, що саме промовлялиб за тим, що жінки не тільки можуть нарівні з мужчинами виконувати завдання присяжних суддів, але в деяких справах у першій мірі вони повинні бути присяжними суддями.

Фактом є що сучасні жінки займають у громадянстві побіч мужчин найбільше відповідальні становища, — займають наукові катедри, здобувають літературні й мистецькі нагороди, проводять промисловими підприємствами, господарськими установами, займають становища в урядах, в дипльоматії, є професійними суддями, адвокатами, лікарями, інжинірами, журналістами, летунками, стоять у проводі громад і т. д.

І чомуж то жінки не моглиб виконувати якслід також завдання присяжних суддів у нас, коли навіть в Америці, в Англії і на Закарпатті жінки займають такі становища і дуже добре з того завдання вивязуються. Слід засувати собі, яке завдання виконує присяжний суддя, на чому полягає його функція у вимірі справедливости, які кваліфікації на те становище вимагає закон. Ці справи є загально відомі нашим читачам і тому з повною рішучістю підкреслюю, що жінки є в силі вже тепер авторитативно вирішувати питання вини згідно зі своєю совістю. В цій ділянці йдуть жінки нарівні з мужчинами. Що більше — є деякі злочини, яких спричинниками є у великій мірі жінки та є злочини, так мовити наскрізь жіночі.

Чомуж то в таких справах про вину жінки мають вирішувати мужчини, чому жінки самі не мають рішати про долю жінок? Хтож краще зуміє зрозуміти психіку жінки матері, як не жінка? Хто більше зуміє відчути моральну, а то й матеріяльну кривду дівчини заподіяну їй несовісним мужчиною-донжуаном, — як саме не жінка? Хто краще зуміє зрозуміти мотиви тих учинків — жінок, як не жінка? Як багато випадків неслушного присуду жінок у цих справах записує кримінольогія саме тому, що про вину жінки, про її долю і недолю в чисто такби мовити жіночих злочинах рішає присяжний суддя мужчина.

Я глибоко переконана, що жінка-матір, яка часто в голоді й холоді зберігає дитину в своєму лоні, годує її власними соками й власною кровю та врешті в муках і часто наражуючи власне життя родить дитину на світ, повинна рішуче мати голос у цих справах.

Жінка-матір зуміє краще, ніж мужчина зрозуміти трагедію неодної обвинуваченої жінки-матері. Вроджена любов жінки до дитини не спричинилаб ніколи за сувору оцінку вини жінки у справах про вбивство дитини, бо лише жінка-матір зрозуміє і відчує трагедію неодної дівчини матері, яку закони створені мужчинами, відштовхують з погордою від дальшого життя в суспільности, хочуть скинути на неї увесь тягар її помилки і наслідки за неї, запроторюючи її на довгі літа до вязниці тільки тому, що вона примушена страшними обставинами життя хоче увільнитися від цього тягару.

У таких справах повинні конче рішати жінки. Вони краще зрозуміють мотиви такого вчинку жінки, вони рішатимуть про її вину не на підставі букви закону, а на основі своєї совісти, — а відома річ, що в суспільних питаннях жіночий інстинкт-інтуїція вміє краще, глибше і ніжніше підходити до таких справ.

Минулися часи, коли традиція визначувала жінці становище і обовязки в родині, де дім був її цілим світом. Прийшли нові покоління жінок — жінок свідомих своїх прав — жінок з ріжними обсягами зацікавлення, що вміють вишукувати і авторитативно розвязувати великі суттєві проблеми життя та вміють вишукувати і авторитативно розвязувати великі суттєві проблеми життя та вміють глядіти дальше поза свій дім і спромогтись гідно нарівні з мужчинами на синтетичну оцінку найскладнішої життєвої справи.

Погоджуюся з авторкою, що виконування професії впливає на умове вироблення, але думаю, що це не торкається всіх професій, бож хіба професія нижчого урядовця чи іншого того роду працівника не має і не може мати впливу на його умовий розвиток, а і такі громадяни можуть бути і є присяжними суддями. Зате ніколи не погоджуся зі становищем авторки, начеб жінки скорше психічно і фізично вичерпувалися як мужчини. Слід теж відмежувати становище свідка від становища присяжного судді. Свідок (жінка і мужчина) на розправі може дуже скоро фізично і психічно вичерпатися, бо він находиться дуже часто у перехреснім вогні предсідника, прокуратора, сторін, адвокатів. — а присяжний суддя спокійно прислухується ходові розправи, його ніхто про ніщо не випитує, зате він має право питати і на основі цілого, переведеного на розправі матеріялу виробити собі синтетичний світогляд на справу та видати осуд, згідний тільки з його совістю.

Закиди щодо дрібничковости жіночої вдачі, дальше щодо її зовсім іншої від мужчин нервової системи, іншої фізичної конституції — зовсім нестійні. Є жінки слабодухи, дрібничкові, продажні, але є і сильні індивідуальности також само як і між мужчинами.

Проблеми участи жінок в установі присяжних суддів не можна ніколи оцінювати з такого погляду, щоб на основі прикмет малої кількости людей таку справу узагальнювати. Не можемо категорично запевнити, що всі жінки не можуть, чи хочби покищо не можуть засідати на лавах присяжних суддів — так само, як не можемо казати, що всі мужчини безумовно підготовані до такого завдання.

Цю справу можна вирішувати тільки в рямах конкретних фактів і осіб.

М-р Ольга Люстіг-Ганицька.

—o—

ЗАПОВІТ ГУЦУЛА.

Для тих, що люблять ломиголовки, подаємо цікавий випадок заповіту одного старого гуцула. Він мав трьох синів. Умираючи, покликав свідків і своїх синів і заявив їм таке: „Сини мої! Не позичайте. Коли що позичите — віддайте зараз; це влекшить вам життя і рахунки. Все своє обійстя і хату залишаю вам до спільного вжитку. Маю ще вівці. Їх мусите поділити між себе. Найстаршому даю половину з них, другому третину, третьому девяту частину". Після смерти батька почалася сварка за вівці. Їх було 17. Поділити їх на половину, третину і девяту частину не було можна. З того почалися дальші сварки. Вже сини мали йти до суду. Аж хтось із добрих сусідів порадив їм піти до найстаршого розумного бадьки, щоб їх розсудив. Він заявив таке: „Легіні! я позичу вам одну вівцю. Батько казав вам віддати позичене зараз і треба його слухати. Тепер маєте 18 овець: Найстарший дістає половину — 9 овець, другий третину — 6 овець, третій девяту частину 2 вівці — разом 17. Одна і так вам залишається і мусите мені її зараз віддати. Так думає ваш дедьо. Ідіть у мирі і не сваріться".

Сторінка без політики.

Нововідкрита історія одного грабунку в горах Кольорадо.

Ґеольоґи ідуть на виправу.

Американська преса розписується широко про вислїди свіжої наукової виправи до підземних провалів на високорівнях Кольорадо. Ці високорівні покриті велитенськими скалами, поперерізуваними лябіринтами і прірвами досі вважали за недоступні, з огляду на тисячні небезпеки повороту з покручених ходів, до яких требаб мати нитку Аріядни. Ця частина краю визначається незвичайно дикою красою, якої не можуть наслідувати найкращі твори людських рук. Американські ґеольоґи, що вибралися туди, мали на оці не подорож для приємности і для цікавости, а хотіли віднайти зложжя нових дорогоцінностей у землі таких багатій у природні багатства. Вони і не сподівалися, що при такій нагоді вони зможуть відкрити одну сторінку забутої вже в актах кримінальної хроніки крівавої драми.

Сліди у кришталевій печері.

Вчені опинилися в одній кришталевій печері відпочити. Вони наткнулися на людську постать, що стояла при стіні скелі. Це був труп. З одягу ще незнищеного, можна було зробити висновок, що та людина згинула тут яких 30—40 років тому. При покійнику не знайшли ніяких ознак, що моглиб ствердити його тотожність. На землі видко було його сліди, якби свіжі. Ці сліди вказували на те, що подорожник бігав довкола шукаючи надаремне виходу. Поруч нього лежала недопалена свічка. Ясно було, що він згинув з голоду.

Поліційні протоколи з 1901. р.

Йдучи за слідами мерця ґеольоґи відкрили другого трупа в одному з відгалужень коридору. Можна було ствердити, що він згинув від стрілу в груди. Ці два мусіли тут зводити боротьбу за щось, що було для них важніше ніж людське життя. За що? — на це старалася дати відповідь американська поліція. Вона почала перешукувати акти зперед 30—40 років, головно такі, яких дія моглаб відноситися до високорівні Кольорадо. Після довгих розшуків один урядовець віднайшов папери про великий бандитський напад на поїзд у Кольорадо. У жовтні 1901. р. в околиці Пантано напали невідомі бандити на експрес, який віз велику кількість золота.

Напад на поїзд.

Як виглядав цей епізод? Трьох озброєних бандитів вскочило водночас на паровіз і до поштового вагону і вистрілявши провідників поїзду забрали скриню зі золотом. Машиніст, якому вдалося оминути смерти, перший повідомив поліцію про напад. Погоня не дала вислїду. Кілька днів пізніше в околиці знайшли їх коні без верхівців. Фармери описали, як виглядали ті, що втікали. Були це три пастухи, що кілька днів тому покинули свою працю і щезли безслідно. Вже тоді поліція могла встановити, що одного з них товариші вбили і поховали серед піль. Ті два, що залишилися, втікли між скелі Кольорадо, де вони могли сховати свій награблений скарб. На цьому кінчилися протоколи поліції з 1901. р.

Голодова смерть серед золота.

Щойно тепер поліція могла відповісти на питання, яка доля стрінула бандитів. Бронкс і Пекос (так вони звалися) позбувшися третього приятеля Шорті знайшли прегарний лябіринт у кольорадових печерах. Там вони жили довший час разом із своїм скарбом. Аж прийшов такий день, коли треба було покинути своє сховище зі скарбом або без нього і тоді прийшло до нового розрахунку між спільниками Можливе, що вони не мали їжі на двох або не погоджувалися, як і куди втікати. Бронкс згинув і Пекос залишився єдиним власником золота. Але зїсти його він не міг, ані не міг за нього купити їжі. Повторилася траґедія короля Мідаса, що згинув з голоду серед золота. Золота схованого ним і досі не віднайшли. Скелі Кольорадо мають забагато сховищ на величезному просторі. Американські кіновиробництва мають новий сюжет до пригодницької фільми.

Дивогляди.

Деякі багачі мають свої химери, автім хто їх не має. Та гроші дуже часто перевертають людям у голові, дуже часто доводять їх до переситу й нудьги. В таких випадках, люди, що мають стільки грошей, що не знають, що з ними робити, видумують ріжні, дивоглядні способи, щоб розкидувати гроші.

Та деякі дбають про те, щоб їх гроші по смерти перейшли у відповідні руки, інші дбають про те, щоб наслідникам було якнайтяжче дірватися легких грошей і т. д.

Деякі багачі записують своє майно у дивоглядних завіщаннях, іноді в дуже гумористичних.

Один міліонер в Америці записав акції бровару — голові т-ва абстинентів. Одній своячці, що дуже любила танцювати, записав доволі велику ренту, але під умовиною, що вона ні разу не піде на баль, ні на вечерниці, ні навіть на звичайний дансінг. Колиб її побачили на такій забаві — її рента пропадає.

Чи такі завіщання правосильні? Чи люди, що їх робили — нормальні? Ось питання, які мусить рішати суд, бо звичайно в таких випадках правні спадкоємці домагаються уневажнення завіщання.

Спадщина для птахів.

Одна мадярка записала велике майно на опіку над своїми голубами. Вона лишила для них величавий город, спеціяльна служба мала пильно дбати, щоб голубам нічого не бракувало. Подібний запис зробила одна англійська пані. Вона записала ціле своє майно, коло 5 міл. дол., на оснування парку, в якім найшлиб захист птахи. В цьому парку окрема служба розсипувалаб для птахів поживу, а крім того старалаб про чистоту в гніздах і скринцьках. Своячки цієї пані внесли до суду скаргу, домагаючись уневажнення завіщання. Суд признав їм слушність і зредукував запис на користь птахів до невеликої суми.

Померший шеф одного з найбільших рекламових бюр в Америці Стон, не міг навіть у завіщанні позбутися рекламових привичок. Він поручив своїм спадкоємцям, щоб за його похороном несли рекламові транспаренти і плякати. В похороннім поході мали взяти участь рекламові вози фірми помершого містера Стона. Навіть на домовині мали наліпити рекламові плякати.

Завіщання у книжці.

Один багатий голяндський учений записав своякам тільки меблі й бібліотеку, нічого не згадуючи про завіщання і про решту свого майна. Розчаровані своякі зреклися бібліотеки, не бажаючи навіть брати до хати нудних, наукових книг. Але один зі спадкоємців, молодий студент зацікавився бібліотекою. Він забрав до хати кілька грубих томів і почав їх переглядати. І ось — на свою найбільшу радість — він побачив між картками банкноти. Що картка, то банкнот. Взяв другий том — те саме. Приніс дальші томи — в кожнім гроші. Він тоді з найбільшим запалом забрався до „студій" над цілою бібліотекою. Але на нещастя для нього додалися про те його своякі і останні томи „перестудіювали" спільно.

Завіщання на драбині

Завіщання на міліонові суми, писані на машинах, на хустинках до носа і т. д. трапляються дуже часто. Але одиноким у своєму роді є запис багатого промисловця з Льос Анджельос Герберта Стакмана. По його смерти перешукали цілий дім, але не найшли завіщання. Щойно припадково один з домашніх слуг запримітив, що небіжчик писав завіщання на... щаблях драбини, що вела на стрих. Згідно з тим записом — ціле майно промисловця переходило на власність сусідки помершого Олени Гудс.

Веселий похорон.

В 15-ім столітті помер у Падуї славний тоді учений Кортезій, лишаючи велике майно. В своїм завіщанні він виявив незвичайний гумор. Велів, щоб його тіло відправили на місце вічного спочинку співаки й музиканти („див. завіщання"), серед музики й веселих пісень. Двананцять гарних дівчат, одягнених у зелені одяги, мали декламувати свавільні віршики. Кожна з тих дівчат мала за те отримати віно з майна помершого. Трапляються і в наших часах подібні диваки. — Недавно померший „король" світових реклям Стідокінс велів своїм спадкоємцям іти за його домовиною танковим кроком. Цілий похід мав бути убраний „кольорово" — подібно як карнаваловий похід — і не мало бути ні сліду чорного кольору. А тому, що спадкоємцям дісталися поважні квоти — ніхто з них не спротивився такому завіщанню.

—о—

Телефонічна образа.

Оповідати всі подробиці, що зложилися на ворожнечу між поважним ліонським промисловцем та не менше поважним експертом автомобілісток — зайва річ, бо тих подробиць багато й одночасно всі вони доволі скучні. Важне те, що в зовсім буденному процесі про автомобільну катастрофу, суд вирішив звернутися за опінією до експерта. Опінія експерта випала некорисно для промисловця.

Колиж промисловець програв на підставі тої опінії процес, запалав ненавистю до експерта і придумав для нього не так оригінальну, як радше дошкульну пімсту.

Кожної ночі, між годиною 12. і 4. вночі, промисловець кликав знавця до телефону і ла... його що влізло. Телефонічні алярми і лайки повторялися правильно в тих самих годинах і з перервами: чотири рази кожної ночі.

Експерт та його жінка до тієї міри втомилися, що по кількох днях почали здіймати на ніч телефонічне слухальце. Оцей спосіб дав їм на якийсь час відпочинок, однаке телефонічна централя прислала гостре упімнення та загрозу, що здійме апарат, якщо слухальце здійматиму... на ніч.

Експерт мусів знову віддати себе на поталу свого ворога. По місяцеві, стомлений, ... нервово і фізично виснажений експерт ... жалобу на поліцію.

Поліція устійнила доволі швидко й без більших трудів, що дзвонив кожної ночі та ла... телефоні знавця згаданий на вступі промисловець. Почався процес. Суддя не знав спершу, який параграф закону застосувати до промисловця і вкінці зголосив обвинувачення з... телефонічній образі.

Розправа відбулася перед карним судом... Оборонець промисловця доказував, що телефоном не можна ображувати і що обвинувачення його клієнта зовсім безпідставне. Адвокат експерта просив суд забезпечити сон та здоров'я його клієнта від варварської пімсти, ... шої і дошкульнішої як найгірша лайка ... чи в бійці.

Суд засудив промисловця на тиждень ... нниці, 50 франків кари і 500 фр. відшкодування за моральні шкоди експерта

—о—

КУЗЕН КОРОЛІВСЬКОГО ДОМУ.

В Нордвіку помер у 65. р. життя рибалка Ян ван Кан, незвичайно популярна людина в Голяндії. Покійного рибалку вважали ... національним героєм Голяндії. Останні ... свого життя займався він тим, що ратував ... грожені бурею кораблі й рибальські човни і помагав їм добитися до берегу. Ян ван Кан ... ратував сотні людей. Прізвище „Спасителя" дістав він після найбільшого подвигу свого життя, коли вирятував залогу корабля „... 47" в листопаді 1919. р. Тоді зірвалася ... жахлива буря. На ширині Нордвіку „... 47" почав тонути. Із шести людей, ... двома синами, Ян ван Кан виплив ... чотирьох його партнерів потонуло. Тільки ... двох його синів чудом вирятувалися. ... були поважно ранені, одначе залогу „... вдалося вирятувати. Двічі привозив ... моряків на сушу і двічі вертався ... другим разом його човен затонув ... реґа. Ян ван Кан та вирятувані ... добилися вплав до берегу.

Після того геройського вчинку ... відвідала Яна ван Кана в його малій ... ській хатині і обнявши, живу ... „Спасителя", заявила їй, що ціла Голяндія ... диться її сином.

Груди Ян ван Кана обвішені були ... ми й ордерами, які він із гордощами ... в неділю, коли йшов до церкви. ... лицарем Оранського ордеру, ... значення в Голяндії. Лицаря цього ... жають кузеном королівського дому ... всі права династії. Та Ян ван Кан ... м Нордвіку до самої смерти, ... тим, не змінивши ні привичок, ... ти і залишився все звичайним ...

—о—

Загальні Збори Видавничої Спілки „Діло“.

В понеділок 28. лютого ц. р. в домівці Редакції „Діла“ відбулися річні Загальні Збори Видавничої Спілки „Діло“, попереджені ранішім жалібним богослуженням за померших редакторів „Діла“ і членів Спілки, що його в Успенській церкві відправив о. кан. Дамян Лопатинський.

Збори відкрив голова Надзірної Ради Вид. Спілки **д-р Дмитро Левицький**, покликавши на секретаря **ред. Романа Купчинського.** За президіяльним столом сидів теж заст. голови Надзірної Ради през. **д-р Кость Левицький** та найстарший директор Спілки **о. кан. Дамян Лопатинський.** Розпочалися Збори згадкою про тих членів Вид. Спілки, які за минулий рік відійшли з цього світа, а саме про: радн. Спиридона Баньковського, дир. Сидора Громницького, д-ра Теофіля Гвоздецького, дир. Миколу Заячківського й о. мітрата Тита Войнаровського; цієї згадки присутні вислухали стоячи. Засім Збори приступили до І-ої точки денного порядку, **пос. В. Целевич** зголосив внесок відложити Загальні Збори, щоби ще перед Загальними Зборами прийняти до Спілки тих понад 20 громадян, які зголосили заяви. Цей внесок підтримав **д-р А. Говикович.** Формальну сторону справи пояснив голова д-р Дм. Левицький. Внесок посла В. Целевича перепав.

Після відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів звіт управних органів з діяльности за рік 1937 склав директор **о. кан. Дамян Лопатинський,** підкреслюючи поважний розвиток „Діла“, головно зріст впливів з передплати, кольпортажі й анонсів у порівнанні з давнішими роками. Після того головний бухгальтер Вид. Спілки **інж. В. Несторович** пояснював поодинокі позиції білянсу, який, як щороку, дістали всі члени Спілки (друк. на цикльостилі). З технічних причин найважніші цифри подамо завтра.

Звіт Контрольної Комісії відчитав ред. **М. Таранько,** підкреслюючи також помітний розвиток „Діла“ як часопису та видавництва, і взірцевий порядок діловодства, зорганізованого на останніх модерних взорах, що відзначив навіть урядовий фінансовий ревізор з Варшави. На внесок Контрольної Комісії присутні одноголосно признали Надз. Раді й Дирекції абсолюторію.

Після звіту над білянсом коротка дискусія відбулася довкола справи „Змагу“, зainіційована проф. Б. Шеховичем із Перемишля. В обороні „Змагу“, арґументуючи доцільність видавати його, виступали пп.: М. Галібей, дир. Я. Колтунюк, д-р М. Волошин і д-р Долинський (із Заліщик). Друга коротка дискусія відбулася при внесках і запитах у справі повістевої бібліотеки „Діла“, цінника оголошень і т. д. На деякі запити радн. д-ра І. Копача відповідав о. кан Д. Лопатинський і д-р Дм. Левицький.

На місце трьох уступаючих членів Надзірної Ради вибрали Збори всіх трьох тих самих, а саме: пп. **М. Галібея, інж. Ю. Мудрака та інж. Е. Храпливого.** Заступниками членів Н. Ради стали: **пос. В. Кузьмович, о. Ю. Татомир і пос. Гр. Тершаковець.** Вибори були тайні, картками (вибрані дістали по 50 або 49 голосів при 13 білих картках). До Контрольної Комісії ввійшли (через аклямацію) пп.: **дир. М. Лазорко, О. Пащак і М. Таранько.**

Велика фреквенція членів Вид. Спілки на Зборах і поважний хід нарад засвідчили про те, що члени Вид. Спілки „Діло“ дорожать цією станицею і здають собі справу з її важливого значіння для всенаціонального життя.

—o—

Цьогорічний конґрес людовців радикальніший від попередніх.

Б. маршал сойму Ратай урядуючим головою партії.

В другому дні нарад конгрес „Польського Стронніцтва Людового“ вибрав провід партії. Головою залишився далі Вінценти Вітос, що перебуває тепер за кордоном. Урядуючим головою вибрали б. маршала сойму Ратая, який не хотів з уваги на поганий стан здоровля приняти вибору, але дав остаточно свою згоду, коли зібрані заявили, що не вийдуть зі салі, доки Ратай вибору не прийме.

Сензацією на конгресі було те, що з партії виключили адвоката д-ра Путека.

До головної ради партії увійшли між іншими б. віцепремієр Туґут, проф. Кот, дружина проф. Кота, б. посол Міколайчик. Значний відсоток вибраних, бо майже половина — це молоді.

Між іншим конгрес ухвалив, що виховною орґанізацією молоді признає орґанізацію „Віці“. Кажуть, що вже й на цьому конгресі було багато учасників, які пройшли школу тієї організації, і багато з них саме увійшло до головної ради партії.

Ті, що мали змогу бачити наради конгресу ПСЛ, кажуть, що в порівнанні з попередніми конґресами цієї партії цьогорічний визначався великою внутрішньою силою та більшим радикалізмом.

Наприкінці треба підкреслити, що М. Ратай у своїй промові заявив, що до „Польського Стронніцтва Людового“ горнуться українські та білоруські селяни.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ СУПРУГА.

Головна Рада Союзу Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА“ приняла на своєму засіданні дня 21. лютого ц. р. таку резолюцію:

Союз Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА“, що обєднує українських приватних службовиків у краю, протестує проти вмішування посторонніх чинників в українські справи, зокрема проти нахабного своїм змістом і тоном виступу посла Войцеховського на терені варшавського сойму, та в зрозумінні високого значіння Церкви в житті одиниць і нації заявляє свою найвищу пошану її Князеві.

Львів, дня 21. лютого 1938. р.

Головна Рада Союзу Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА“ у Львові.

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ СТАНОВИЩЕ КОЛОМИЙСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Відгомін напасти посла Войцеховського на Князя української греко-католицької Церкви, нашого Найдостойнішого Митрополита Андрея, схвилював глибоко і громадянство м. Коломиї. Специфічні місцеві умовини не дали змоги на цей виступ посла, вибраного й українськими голосами під авспіціями наладнання українсько-польських взаємин, який зрадив мандат своїх виборців для задовілення низьких інстинктів польської вулиці, зареагувати так як годилось би. Через те протестаційне становище громадянства виявилось у такій формі:

Дня 20. лютого в 12. год. відправив о. пралат О. Русин богослуження в намірениі Митрополита Андрея й українського народу, закінчене піснею „Тебе Бога хвалим“, ектенією благальною та многоліттям. Рівночасно громадянство Коломиї вислало до Митрополита спеціяльну адресу, в якій 1) заложило якнайрішучіший протест проти того небувало образливого виступу посла В. проти Найдостойнішої Особи нашого Князя Церкви; 2) заявило, що вважаючи становище Митрополита становищем цілого українського народу, стоїть і стоятиме твердо й непохитно в обороні нашої Церкви та її Князя; 3) висловило Йому заяву синівської любови й повного віддання. Адресу підписало 512 громадян.

ОБРАЗА КНЯЗЯ НАШОЇ ЦЕРКВИ — ЦЕ ОБРАЗА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Українське громадянство зібране 23. лютого ц. р. в Товмачі в числі понад 200 осіб, протестує проти нападу посла Войцеховського в соймі на нашого Владику й духовенство. Громадянство Товмаччини висказує своє здивування з приводу того, що польські посли приплескували цій повній ненависти та злости промові посла Войцеховського. Образу Князя Церкви уважає громадянство образою українського народу та заявляє свою синівську любов і пошану та беззастережне довіря Голові нашої Церкви.

КНЯЗЮ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ — МИ З ТОБОЮ!

Громадяни села Воля Висоцька біля Жовкви вислали до Ексц. Митрополита таке письмо:

„Ваша Екселенціє, Високодостойний Митрополите! Ми, українці-католики, громадяни села Воля Висоцька біля Жовкви, зі зрозумілим спочуттям прилучуємося до тисячних голосів наших братів і сестер українців, що лунають тепер по всій Галицькій Землі з приводу великої зневаги, нанесеної нашому Народові у Вашій Найдостойнішій Особі і кличемо: Князю української Церкви — ми з Тобою! Твоя кривда — наша кривда! Твоє слово — наше слово! Твоя перемога і слава — наша слава! Великий наш Архиєрею і Батьку: Веди нас і заведи через Голготу до воскресення!“

Письмо підписало багато громадян.

ОБОРОНА ЦІЛОСТИ І ПРАВ ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВИ НАЙВИЩИЙ НАКАЗ.

Представники українського громадянства любачівської округи на нараді, що відбулася 28. лютого ц. р., ухвалили резолюцію, яку з численними підписами переслали Ексц. Митрополитові. Це письмо таке:

Ваша Екселенціє! Високодостойний Архипастирю! Українське громадянство повіту Любачів, горде зі своєї приналежности до греко-католицької Церкви, з приводу нечуваного виступу посла Войцеховського на терені сойму заявляє через своїх представників, зібраних на нараді дня 28. лютого 1938. р., що оборона цілости і прав греко-католицької Церкви є його найвищим наказом та рівночасно висловлює Вашій Екселенції свою беззастережну відданість, найглибшу честь і синівську любов

—o—

З Міської Управи у Львові.

Львівська Міська Управа розглядала на засіданні 28. лютого ц. р. частину міського буджетового преліминаря на 1938/39 рік, що торкається субвенцій на релігійні цілі. У преліминарі поміщені такі субвенції: на костел Остробрамської Богоматері 20.000 зол., на костел у Сигнівці 5.500 зол., на костел у Персенківці 5.000 зол., на костел у Знесінні 1.000 зол., на інсталяцію центрального огрівання вірменської катедри 3.000 зол., вкінці на церкву св. Миколая 500 зол. Лавник Судгоф, що був референтом справи, предложив внесок підвищити субвенцію на костел Остробрамської Богоматері ще на 10.000 зол., на костел у Сигнівці на 3.500 зол., на костел у Знесінні на 4.000 зол., мотивуючи цей внесок тим, що місто Львів повинно дбати за підтримку релігійних почувань населення. Після того лавник сенатор Децикевич заявив, що погоджується з поглядом, що треба підтримувати релігійні потреби населення. Тому, що та підтримка повинна обіймати також вірних греко-католицького обряду, зголосив внесок признати субвенцію в сумі 5.000 зол на будову церкви св. Івана Богослова. Президент міста д-р Островський заявив на те, що в буджеті міста Львова покищо нема покриття на запропоновані субвенції, але якщо знайшлисяб фонди, він радо підтримає зголошені внески.

З відчитової салі.

А. Жук: Місце української кооперації в кооперативному русі Польщі.

Згідно із заповідженою програмою відбувся в суботу 26. лютого в малиновій салі Дому Української Кооперації у Львові 2-ий з черги виклад з кооперації п. н. „Місце української кооперації в кооперативному русі Польщі“. Прелеґент ред. Андрій Жук на основі статистичного матеріялу, послуговуючися при тім гарно виконаними діяграмами, представив численно зібраній авдиторії порівняльний стан українських кооператив, обєднаних в РСУК, у відношенні до кооператив, обєднаних в інших ревізійних Союзах. З поданого матеріялу виходить, що українські кооперативи, хоч виявляють безсумнівний розвиток, у деяких ділянках далеко ще не осягнули свого відповідного ступня розвитку і загальний матеріяльний стан їх не дорівнює чужим кооперативам.

Для ширшого загалу, що цікавиться нашим кооперативним рухом, такі виклади дуже цінні, бо вони дають перегляд стану й сили нашого зорганізованого господарського життя.

В програмі є ще 9 дальших викладів, метою яких є познайомити слухачів про стан і потреби поодиноких видів наших кооператив.

Черговий виклад п. н. „Стан і потреби молочарського виду кооперації“ виголосить інсп. інж. О. Зибенко в середу 2. березня в год. 18.

У справі непошанування греко-католицьких свят.

ВІДПОВІДЬ МІН. КВЯТКОВСЬКОГО НА ІНТЕРПЕЛЯЦІЮ ПОС. Д-РА СТ. БАРАНА.

Управа найбільшої у Польщі монополевої складниці тютюневого сирівця в Борщеві, що вже нераз допускалась непошанування греко-католицьких свят примушуванням робітників та робітниць греко-кат. віроісповідання під загрозою позбавлення праці й заробітку до робіт у складниці в греко-кат. свята, видала восени минулого року доручення тютюневим плянтаторам доставити тютюневий сирівець у дні 8. листопада 1937 р., себто в урочисте свято св. Димитрія. Для пояснення подамо, що на південному т. зв. теплому Поділлі, зокрема в борщівському повіті, управляють люди тільки найшляхотніші роди тютюну і то на значних просторах і що плянтаторами є там у величезній більшости наші селяни. Дістають вони за свою нелегку працю, получену зі значними видатками в готівці на будову спеціяльних сушарень та їх опалювання, розмірно невелику винагороду, яка через кривдячу наших плянтаторів-селян класифікацію при відборі тютюневого сирівця часто-густо не покриває навіть вложених видатків у готівці. З цієї причини є зрозуміле огірчення наших плянтаторів на управу монополевої складниці тютюневого сирівця в Борщеві, у проводі якої стоїть відомий у Борщівщині наш національний противник п. Падольог. Зазначити слід теж і те, що тютюневий монополь на переробці сирівця шляхотних тютюневих сорт, випродукованих нашими плянтаторами в Борщівщині та в сумежних повітах, заробляє дуже багато, виробляючи з того сирівця кращі роди тютюну і папіросок.

У справі непошанування греко-кат. свят управою монополевої складниці тютюневого сирівця в Борщеві вніс посол чортківської виборчої округи д-р Степан Баран інтерпеляцію в соймі 22. грудня 1937 р. до міністра скарбу і навів між іншим факт, що в дні урочистого греко-кат. свята 8. листопада 1937 р. стокількадесять тютюневих плянтаторів греко-кат. віроісповідання були змушені доставити своїми підводами тютюневий сирівець до Борщева, нераз із далеко положених сіл. Інтерпелянт, подаючи це до відома міністра скарбу, прохав його, щоб на будуче згадана управа монополевої складниці тютюневого сирівцю в Борщеві шанувала греко-католицькі свята і не примушувала плянтаторів греко-кат. віроісповідання до доставки сирівця у тих днях.

На цю інтерпеляцію відповів письменно віцепремієр і міністр скарбу Квятковський; зміст цієї відповіди такий:

Дирекція Польського Тютюневого Монополю видала окрему інструкцію в справі викупу краєвого тютюневого сирівця з тим, що відбір має переводитися тільки у звичайні дні з виключенням неділь і римо-кат. свят, а на терені воєвідств станиславівського і тернопільського теж з виключенням греко-кат. свят. Також для плянтаторів інших віроісповідань не визначується доставки тютюну в дні їх урочистих свят. Органи тютюневого монополю, призначені до відбору краєвого тютюневого сирівця, строго придержуються повищої інструкції дотично свят, зокрема греко-католицьких, на терені воєвідств станиславівського і тернопільського.

У випадку, що його підніс в інтерпеляції пос. д-р Ст. Баран, зайшов тільки недогляд урядовця в Борщеві, що опрацював плян викупу сирівця і визначив його доставу на день 8. листопада 1937 р. для 158 плянтаторів. Одначе на заввагу дирекції Польського Тютюневого Монополю, що на цей день припадає урочисте греко-кат. свято, управа монополевої складниці тютюневого сирівця в Борщеві відкликала речинець доставки на 8. листопада 1937 р., але це відкликання дійшло вже запізно до відома плянтаторів. Тому то і сталось таке, що плянтатори греко-кат. віроісповідання, не знаючи про відкликання, таки доставили свій сирівець до Борщева у своє урочисте свято. На будуче таких випадків, як вище згаданий, уже не буде, бо дирекція Польського Тютюневого Монополю про це заздалегідь подбає.

Архиепархіяльні вісти.

Іменовані й назначені: 1. о. Гуглевич Данило, завідатель Білого перегінського деканату, катехитом у Бережанах. — 2. о. Дурбак Всеволод, був. префект Малої Семинарії у Львові, директором Ремісничої Бурси й душпастирем для робітників у Львові. — 3. о. Лішинський Михайло, сотрудник у Дубі перегінського деканату, капеляном С. С. Студиток у Брюховичах. — 4. о. д-р Фіголь Володимир духовником Малої Семинарії.

Канонічну інституцію на парохію дістали: 1. о. Бердуляк Віктор, завідатель Ходачкова Великого возлівського деканату, на Ходачків Великий. — 2. о. Гудей Микола, завідатель Серафинець озірнянського деканату на Серафинці. — 3. о. Овистуш Петро, завідатель Нуща олієвського деканату, на Нуще. — 4. о. Терещук Володимир, завідатель Васильова бродівського деканату, на Васильово.

Завідательства дістали: 1. о. Ганас Роман, парох Зборова зборівського деканату, у Зборові. — 2. о. Голованський Михайло, завідатель Лоєвих долинського деканату, у Фраюі стрілецького деканату. — 3. о. Грат Станислав з'еля повороту зі студій у Троїцькім Великому олієвського деканату. — 4. о. Коржинський Василь, неопресвітер у Витвиці болехівського деканату. — 5. о. Кулик Василь, парох Зборова, у Збоїсках зборівського деканату. — 6. о. Малий Юрій, сотрудник у Ясеницях комарнівського деканату, в Якимові миколаївського деканату. — 7. о. д-р Пелля Володимир, зі Станиславівської Семинарії, в Черчі бурштинського деканату. — 8. о. Пелипчук Мирон, сотрудник у Бакинні милятинського деканату, в Погріцьких жидачівського деканату. — 9. о. Салагуб Роман, сотрудник у Добромірці новосільського деканату, в Надітичах миколаївського деканату. — 10. д-р о. Сирох Степан, сотрудник у Добротворі стрижковецького деканату, в Поппавці тогож деканату. — 11. о. д-р Цегельський Ігнатій, еменент. катехит і сотрудник у Камінці Струмиловій, у Любчі Великім городецького деканату.

Доїзджаючими завідателями назначені: о. Пашкевич Ярослав, сотрудник у Весні стрілецького деканату, у Фраюі тогож деканату. — 2. о. Побігущий Богдан, ректор церкви в Бубнищі любінецького деканату, в Трухнові тогож деканату. — 3. о. Сеньковський Дмитро, парох Колоколина бурштинського деканату, в Журові тогож деканату.

Ректором церкви іменований: о. Мацієвич Іван, був. завідатель Гаїв Старобрідських, у Старих Бродах.

Доїзджаючим ректором церкви назначений: о. Ліськович Гавриїл, парох Утіхович перемишлянського деканату, в Тучнім тогож деканату.

Сотрудниками з правом управи назначені: 1. о. Барилюк Тома, ректор церкви в Тучнім перемиського деканату в Липиці Горішній рогатинського деканату. — 2. о. Щирба Леонід, сотрудник у Краснім буського деканату, в Демні миколаївського деканату.

Сотрудниками назначені: 1. о. Білинський Володимир, неопресвітер, у Могильниці теребовельського деканату. — 2. о. Будний Юрій, неопресвітер, у Кошляках новосільського деканату. — 3. о. Бучь Олександер, неопресвітер, у Заруддях прiгінського деканату. — 4. о. Галій Василь, неопресвітер, у Скоморохах Нових галицького деканату. — 5. о. Галиш Йосиф, неопресвітер, у Куткорі глинянського деканату. — 6. Дацько Володимир, неопресвітер, у Березівцях миколаївського деканату. — 7. о. Дикий Роман, був. сотрудник у Липиці Горішній рогатинського деканату, в Бурштині. — 8. о. Дмитрук Евген, сотрудник у Струсові теребовельського деканату, в Камінці Струмиловій. — 9. о. д-р Михайлишин Дмитро, сотрудник у Демні миколаївського деканату, в Краснім буського деканату. — 10. о. Пацапюк Йосиф, сотрудник у Куткорі глинянського деканату, в Струсові теребовельського деканату. — 11. о. Присташ Ярослав, неопресвітер, у Свариčеві рожнятівського деканату. — 12. о. Семен Володимир, неопресвітер, у Вербиловах рогатинського деканату. — 13. о. Слободян Володимир, неопресвітер, у Дубі з осідком у Рівнім перегінського деканату. — 14. о. Сеник Богдан, неопресвітер, у Добромірці новосільського деканату. — 15. о. Тарнавський Володимир, неопресвітер, у Залавові рогатинського деканату.

Рукоположені: 1. о. Білинський Володимир. — 2. о. Будний Юрій Степан. — 3. о. Бучь Олександер. — 4. о. Галій Василь. — 5. о. Галиш Йосиф. — 6. о. Дацько Володимир Адам. — 7. о. Коржинський Василь Олекса. — 8. о. Присташ Ярослав. — 9. о. Семен Володимир. — 10. о. Слободян Володимир. — 11. о. Сеник Богдан Кук. — 12. о. Тарнавський Володимир.

† **Померли:** 1. о. Андрушишин Ілля, парох Вишнова. — 2. о. Вояс Стефан, парох Ігровиці. — 3. о. Тишевський Василь, парох Фраги. — 4. о. Чачка Богдан, парох Пійла.

Зі судової салі.

ПРОЦЕС ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН У СТАНИСЛАВОВІ.

Третій день розправи (24. лютого).

На самім вступі виявилося, що того дня вирок не западе, бо воєвідський знавець від політичних справ м-р Шандровський повідомив, що на розправі явитися не може. Він був тими саме як знавець у політичнім процесі у Стрию.

Як першого переслухували свідка обвинувачення, агента слідчої поліції Ябчинського, котрий чомусь не показувався в тому часі процесу, як переслухувано свідків обвинувачення, а зявився аж на самому кінці; на час його зізнання зарядженo повну тайність розправи. Зауважимо, що він ані слова не сказав такого, що вимагало б тайности. Опісля зізнавали свідки на оборону підсудного Михайла Мартинця, Катерина і Ганна Мартинці: в липні 1935, коли той підсудний буцімто мав бути у Львові, він з дому нікуди не виїздив і нормально працював у своїм хозяйстві.

Процес цей незвичайно цікавий з того огляду, що органи безпеки і чому зачинають кваліфікувати як „приналежність до ОУН" або „роботу на річ ОУН". Одначе про подробиці можна буде довідатися щойно з кінцевих промов, які хіба не будуть тайні.

Прикро вражає неодностайна поведінка оборонців: два з них постійно промовляють по польськи.

Справу перервано до 10. березня.

ЗА ВБИВСТВО КОМАНДАНТА „СТШЕЛЬЦЯ"

Як ми вже повідомляли — минулої п'ятниці і суботи відбулася розправа перед судом присяглих у Бережанах проти трьох селян з Теофіпольова пов. Бережани, а саме: **Михайла Воробія, Михайла Загробельного і Павла Загробельного**, яких прокуратор притягнув до відповідальности за вбивство команданта „Стшельця" в Тудорові Адольфа Чуби в червні м. р. На основі вердикту присяглих суддів трибунал засудив за вбивство А. Чуби **М. Воробія на 12 років вязниці, М. Загробельного на 8 років, Павла Загробельного на 5 років вязниці — обох за допомогу до вбивства.**

НОВИНКИ.

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 4. березня в год. 7. ввечір. На сходинах виголосить д-р Нарциз Лукіянович відчит п. н. „Перегляд хворих та хворобливих випадків недужного відділу Народньої Лічниці в 1937 р."

— **Зібрання Фільольогічної Секції НТШ** відбудеться в суботу 5. березня в год. ... в Бібліотеці НТШ для рефератів д-ра ... ського і В. Радзикевича про праці ... ника: „Псевдокониський і Псевдо..." „Молодість Франка".

— **Садівничий і пасічничий курс** ... Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові в часі від 7.—... ц. р. Є це курс призначений для осіб ... ньою освітою, які по його скінченні ... працювати потім як інструктори садівництва і пасічництва в краю. Садівничий курс ... ться від 7.—14. ц. м., пасічничий від ... березня. Оплата за один курс 8 зол. ... курси разом 12 зол. Додаткові ... приймає ще Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові, ...

— **Печера Мазепи в Києві.** Підчас ... робіт відкрили стару печеру ... Мазепи. Окрема археологічна ... печила вхід до печери та ...

— **Шкільні великодні ферії.** Шкільні кураторії приготовляють розпорядок у справі цьогорічних великодних ферій у вселюдних і середніх школах. Цього року великодні ферії починаються 13-го квітня і триватимуть до 20-го квітня.

— **Пожежа старинної церкви.** Минулої неділі вечором згоріла в селі Грабіжній, пов. Зборів, старинна деревляна церква з XVII. віку, великої історично-музейної вартости, з цілим уладженням. Пожежа повстала від незгашеної свічки на престолі, від якої запалилися паперові квіти. Вартість самої спаленої церкви сягає 3.000 зол., внутрішнього уладження 8.000 зол. Історично-музейна вартість безумовно куди більша.

— **Нові костели в Калущині.** В калуському повіті будують два нові костели, а саме у Стефанівці та у Цвітовій. Будову костела у Стефанівці фінансує копальня Тесп-у в Голині, у Цвітовій землевласник Смоленський.

— **Помер „приятель" українців.** У вівторок в год. 2.45 вночі помер по довшій недузі Владислав Грабський у 65. році життя, б. премієр і міністр скарбу та хліборобства. Він разом зі своїм братом проф. Ст. Грабським був відомим „приятелем" українців.

— **Здичіння між польською шкільною молоддю.** Краківський „І. К. Ц." з 2. ц. м. (ч. 61) пише: Про вечуване здичіння шкільної молоді свідчить найкраще подія, що трапилася в костелі св. Анни у Львові. По вечірні напали якісь типи з учеником VIII кляси з другої ґімназії на 8-літнього Тадея Гавриша, викрутили його руку і тоді ґімназист вирвав йому з голови шість пучок волосся зі шкірою. Батьки покаліченого хлопця пішли до судового лікаря, щоби ствердив рани на голові і повідомили комісаріят поліції та дирекцію ґімназії.

— **Львівська хроніка.** На 59-літню Реґіну Фельдман (Жовківська 22), яка переходила вчора вул. Городецькою, напало якихсь двох злочинців і вирвали їй течку з дорогоцінностями вартости 837 зол. — До приватного бюра А. Чаплінського при вул. Бельовського вломився якийсь злодій і забрав машину до писання „Ремінґтон" вартости 500 зол. — На стрих Ізака Гольдгаєра (Сикстуська 17) вломилися злодії і вкрале жіноче, мужеське білля та постіль, вартости 511 зол. — Також зі стриху Павла Стріха (Сикстуська 25) вломники вкрали постіль вартости 270 зол.

— **Пачкувала сахарину.** Поліція арештувала в Роздолі пов. Станиславів одну купчиху, яка перепачковувала сахарину і камінці до запальничок. Підчас ревізії поліція забрала в неї кілька кільограмів сахарини і 1.500 камінчиків. Сахарину надсилали купчисі харчевими пачками, що приходили на ріжні прізвища.

— **Безконечна черга мілінових зловживань.** Нема вже дня, щоби преса не приносила вісток про щораз то нові велитенські зловживання. І так торговельний виділ окружного суду у Варшаві ствердив при досліді резервових фондів варшавської електрівні, що в таємничий спосіб пропало 1,200.000 зол. Колишні концесіонарі відступали відповідні квоти нібито на фонд будови домів для робітників варшавської електрівні, але цих домів не будували. Тепер уже не можна висвітлити, де поділося 1,200.000 зол. — Перед окружним судом у Лодзі стане в найближчому часі б. касієр міської різні ч. 2. Еміль Козій, який допустився велитенських грошевих зловживань у різні так, що керманич різні Ґустав Фельфі з розпуки скінчив самогубством. По виявленні афери Козій утік і довший час скривався. Щойно в лютому ц. р. арештувала його поліція в одному з готелів у Сосновці. Слідство виявило, що Козій довів до втрат теж кільканадцять більших фірм, від яких брав на сплати дивани, меблі, машини і не платив ні сотика.

— **Дзвін на Мон Блян.** На скалі Мон Блян в Альпах стоїть велитенська статуя Христа; в підставі статуї викули у скалі капличку, де відправляють богослуження для туристів і населення, що мешкає в селі Л' Уш. Тепер збудують ще дзвіницю, з якої дзвін буде скликати туристів на молитву. Вежу дзвіниці збудують з давних металевих монет, що їх зібрала шкільна дітвора у Франції.

— **Заплатив гривну фальшивими грішми.** Суд у Ліверпулі засудив відомого фальшівника грошей Альфреда Андрюса на кілька років вязниці. Виявилося, що кілька років тому суд засудив його на високу гривну за фальшування грошей, яку засуджений заплатив з місця. Щойно по якімсь часі виявилося, що Андрюс заплатив гривну фальшивими грішми. Про цілу справу загомоніло в англійській пресі і влада опинилася в незручному положенню, бо Андрюс пропав без сліду. Щойно тепер удалось його зловити і судді засудили його вже не на гривну, але на кілька років вязниці.

— **Тосканіні бойкотує Австрію.** Відомий композитор і диригент Тосканіні, який диригує музичними фестівалями в Зальцбурґу від хвилини припинення своєї мистецької діяльности в Італії, повідомив дирекцію фестівалів, що зрікається музичного проводу з огляду на відносини в Австрії.

— **Велика повінь в Німеччині.** Минулого понеділка вода розірвала греблю штучного озера, що засобляло електричною енерґією цілу долину Некару. Під водою знайшлися поля, сіножати і кілька домів, з яких мешканцям удалося втечи. Шкоди покищо годі обчислити, але вона дуже велика.

— **Шпигунська афера в Америці.** У Злучених Державах викрили велику шпигунську аферу. У звязку з цією аферою арештували багато людей. Відбулася теж нарада військових командантів, які розглянувши перші висліди слідства, радили над зміною плянів оборони Панамського каналу та фортів Нюйорк, Балтімор, Бостон і Чарлестон.

— **Афера зі схопленням ген. Міллера — висвітлена.** До слідчого судді, що веде слідство у справі схоплення перед кількома місяцями ген. Міллера відбулася вчора рано конфронтація пані Міллерової з жінкою ген. Скоблина-Плевіцькою, що сидить у вязниці уже 5 місяців. Адвокат п. Міллерової предложив слідчому судді документи і матеріяли у справі схоплення ген. Міллера. Він доказує своїми матеріялами, що замах виконали агенти ГПУ, бо того дня причалив до Гавру совітський корабель „Марія Улянова" і нагло відплив. Авто совітської амбасади приїхало того самого дня до пристані коло 5. год. попол. і цим автом привезли ген. Міллера на корабель, бо він пропав в год. 6. попол. Третім доказом є те, що корабель „Марія Улянова", який їздить на шляху Ленінград—Льондон—Гавр, відбував подорож через кільонський канал, а 22. вересня м. р. після того, як пропав ген Міллер, корабель плив іншим шляхом довкола Данії, оминаючи кільонський канал. Корабель змінив свій шлях тому, що були чутки про ревізію корабля німецькою владою.

— **Ріжні вісти.** В Гавміле в Німеччині згоріла велика прядільня з великими запасами вовни. — Париське комунікаційне товариство рішило звинути кілька автобусових ліній, бо 9 автобусових ліній дало 3.52 міліони франків недобору. — Недалеко місцевости Вордель на території Данціґу автобус наїхав на дерево. 8 пасажирів важко ранених. — У Москві зліквідували ватагу злодіїв, які від довшого часу крали на залізничій стації клунки та інші посилки з багажу.

Дописи.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА.

Праця в читальні у Левандівці. Кожної неділі в нашій читальні відбуваються реферати. В минулу неділю, тобто 27. лютого ц. р. м-р В. Пелех виголосив реферат про церковні справи. Він говорив про останні події на Волині в Юшківцях, Лавівцях і головно у Гриньках, пригадав подібну справу у селі Дубрівці, пов. Ніско, переповів історію православія та унії на наших землях і торкнувся справи перетягання українців на латинство давніше і тепер. Прелеґент закінчив свій реферат закликом до любови своєї Церкви, обряду та народу. Після дискусії голова читальні п. І. Качоровський та п. П. Тусевич закликали левандівських громадян до участи у вечірних курсах для грамотних і неграмотних які веде управа місцевої Рідної Школи.

Левандівський

Спортові новинки.

Чеська Державна Ліга дала минулої неділі такі футбольні висліди: Пардубиці — Вікторія Жижков 3:0 (2:0). Несподівана перемога Пардубиць на чужому ґрунті. Спарта — Братислава 3:1 (1:1); Наход — Славія 5:2 (1:0). Теж несподіваний вислід, бо після минулонедільної програної Находу у Брні та успіху Славії з Кладні, ніхто не сподівався такого висліду. Кладно — Шлеська Острава 3:1 (0:1); Жиденице — Простейов 5:1 (4:1); Вікторія Пльзень — СК Пльзень 2:1 (2:1).

Мадярська Ліга. Гунгарія — Немцеті 2:1 (2:0), Ференцвароші — Сірметакеї 3:2 (1:1)! Фебус — Кішпешт 3:2 (1:2), Бочкаї — Сеґед 2:0 (1:0), Електромош — ЕТО Ґер 1:1 (1:0).

Швеція — ЛТЦ (Прага) 4:1 (:0 0:0 4:1). Метч відбувся в зовсім ненормальних умовинах, бо в день було 18 ст. Ц. і лід зовсім стопився.

Голяндія — Бельґія 7:2 (1:0). Міжнародній футбольний метч у присутності 40.000 глядачів.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Українського Національного Обєднання. Рік видання III. Ч. 1 (9). Січень 1938. Берлін.

ВІСТИ Українського Наукового Інституту в Берліні. Місячник. Річник V. Ч. 6 (34). Берлін.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Чвертьрічник Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові. Рік I. Ч. 4. Грудень 1937. Львів.

НАРОДНЄ ЗДОРОВЛЯ. Ілюстрований місячник. Рік II. Ч. 1 (13), Січень 1938. Львів.

ДИТЯЧА ЗІРКА. Часопис підготовчої, I та II. кляс Української Реальної Ґімназії в Модржанах. Ч. 3, 1937. (Відбиваний на гектографі).

ШЛЯХ МОЛАДЗІ. Ілюстраваны часапіс Беларускай Моладзі. Год IX. Ч. 15 (114) 15. лістапада 1937. Вільня.

Театри.

Великий Театр:

Середа 2. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".
Четвер 3. III. год. 8. веч. VII. Симф. концерт львівської фільгармонії.

Театр Ріжнородностей:

Середа 2. III. год. 7.30 „В перфумерії".
Четвер 3. III. вистави нема.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

САМБІР:

2. III. Орфей у пеклі — премієра, оперета на 4 відслони Й. Офенбаха.
Нові стильові декорації і костюми.
З Самбора іде театр до Дрогобича.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ХОДОРІВ.

2. III. Мазепа.
3. III. Пісня Бескиду.
4. III. Гетьман Полуботок.
5. III. Подружній метч.
6. III. Мазепа.

Театр готує до вистави оперу Лисенка „Утоплена".

КІНА.

АПОЛЬЬО: „Буревій" амер. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жюль Верна.
БАЛТИК: „Благословенна земля".
ВАНДА: „Останні дні Помпеїв", „Багате біднятко".
ҐРАЖИНА: „Фройляйн Доктор"; „Я була шпіоном".
ЕВРОПА: „Я завинила" (Даніеля Дар'є).
КАСІНО: „Почалося у поїзді".
КОПЕРНИК: „Останні дні засудженого".
МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжя" (Мек Лаглен).
МЕТРО: „Гільтайська трійка".
МІРАЖ: „Невдатник" (Ад. Димша)
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Прокажена", „Ординат Михоровський".
ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Еґерт.
РАЯ: „Шлях до Ріо".
РІЯЛЬТО: „Дівчина з Парижа".
СВІТ: „Аллаїв город", „Лет ошайдувів".
СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і ревія.
ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".
УТІХА: „Антко поліцмайстер" і ревія.
ХИМЕРА: „Шерльок Гольмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія".

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд народів.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 2. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Г. Касадо: пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Львівська біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського. Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Розр. музика, орх.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Віольончеля, органи; 17.50 Наше серце та легені; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Грамофон: Попурі з оп. „Орлов", пл.; 18.20 Дитячі композиції Моцарта; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Гріх" фрагм. із пов. Сигриди Ундсет „Олаф Гавлучів син"; 19.20 Кілька пісень. Вітовська-Камінська меццосопран; 19.35 Самотина дитини, гутірка Старого Доктора; 20.00 „На стару ноту" пісеньки муж. хору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, форт.; 21.45 Діялог „Гутірка про вічну поезію"; 22.00 Веч. настрої, орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Студіо молодих; 23.20 24.00 Танк. вечерниці.

Четвер, 3. березня 1938.

6.25—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Вилендина з танку то пісні, муз. поранок для всенаш. шкіл; 11.40 Фрагменти із симфоній, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.50 Муз. легенда з пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського. Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Муз. мандрівки, авд. для молоді; 16.15 Твори характеристичні й інтермецо у вик. військ. орх.; 16.50 19.55 Актуальна гутірка; 17.00 Плекання риб на Поморі, репортаж вигт. д-р Володимир Кульматицький; 17.15 Дебюсі: спів, форт.; 17.50 18.50 Спортовий порадник вістки; 18.10 Гутірка про Коломию; **18.20 Молодь перед мікрофоном: Лисенко та українська народня пісня, вик. у вик. учнів Філії Держ. Української Гімназії під пров. проф. Прокоповича і проф. Ралзиковича:** 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Твори Улиш: „Поворот Одисея" на осн. Гомера з муз. ін.; 19.35 Камер. мініятури у вик. сальон. тріо; 20.05 „Раз — не мало" муз. спогади з литого; у перерві в год. 20.45 Веч. денник; 21.45 „Кузня" Ходзевського; 22.00 Камер. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.20 Із співерового альбума.

Пятниця, 4. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „На дворі кор. Жигмонта"; 11.40 Дуети з італ. опер, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Фр. Крайслер як композитор і виконавець, пл.; 14.00 Концерт у вик. дутої орх.; 14.25 Легка музика із пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського. Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 „Пять горобців в одній скриньці" опов. для дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Розр. концерт у вик. орх.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Урядження на Поліссі; 17.15 Пісеньки амер. травня, словно-муз. авд.; 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунікат, спорт. вістки; 18.10 Програма на завтра; 18.15 Давні англ. пісні, хор; 18.40 Мелізмати з перерочера; 18.55 Спорт. вістки; 19.00 „Тетрум, сакті Калібрі" авд.; 19.30 Пісеньки в супр. форт.; 20.00 Симф. концерт орх., солісти, спів, скрипка; у перерві вол год. 21.00 Веч. денник, актуальна гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 При моїм фортепіяні.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО

Середа, 2. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 Симф. концерт, 21.30 Оперетові мельодії; БІЛГОРОД 20.00 Спів, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮССЕЛЯ ФР. 21.25 22.00 „Ле Фо Мальдін" оп. Гресніка; БУДАПЕШТ 12.30 Циг. музика, 17.25 Квартет, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; БЕРОМЮНСТЕР 18.30 Пісеньки Водлер'а; ВІДЕНЬ 19.45 20.00 21.00 Симф. концерт під дир. О. Кабасти, Ег. Петрі форт., 22.30 Із улюблених опер; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Шубертові й Гендлеві твори, 21.15 Камер. музика; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Пісеньки та музика; ПРАГА 19.00 20.00 21.00 22.00 „Бранденбурґці у Чехії" оп. Сметани; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 Камер. музика; РИМ 17.15 Популярна музика, 21.00 Комедія, 21.35 22.00 Вок. концерт, 22.20 Танц. музика; РИГА 18.05 Пісні, 18.30 19.00 20.00 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

Четвер, 3. березня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 17.00 Романтична музика, 19.10 Нім. романтична оп. музика, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні; БРЕСЛЯВ 19.30 20.00 Симф. концерт Гідемаро Канос; БУДАПЕШТ 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Доганія, 22.05 Джез; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Жірофле-Жірофля" оп. Лекока; ВІДЕНЬ 17.20 Городецькі нар. пісні, сопран, 19.50 20.00 Нові віденські пісеньки, 20.25 21.00 „Дас Фройлайн Парадіс" комедія Полгера, 22.20 Танц. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.00 Форт., 20.00 Оп. музика, альт, тенор, барит.; КОШИЦІ 18.30 Отрута в домашності, 18.00 Форт., 18.30 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Іт.-бразил. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Віол.; ПРАГА 15.15 Скрипк. концерт Чайковського у супр. орх., 19.15 Легка музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Ужин. 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 24.00 „Мадам Батерфлай" оп. Пуччінія; РИГА 18.00 18.45 Латвійські нар. пісні; РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.05 „Богема" оп. Пуччінія; ШТРАСБУРҐ 21.30 22.00 23.00 „Козі фан тутте" оп. Лекока.

Пятниця, 4. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Фільмові мельодії, 23.30 Розр. концерт; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.30 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 15.15 Соната на кларнет і форт. ф-моль Корнгавта, 17.00 Для дітей, 17.40 Віол., 19.35 20.00 21.00 22.00 „Страсти на осн. св. Матея" ораторія Баха, сопр., альт., хори, симф. орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 20.10 Дута орх., 21.00 „Поможи, зробити карієру" ком. Гер. Герерсія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Сиеч. музика з пл., Відчит; МІЛЯНО 16.00 Концерт із Акад. св. Секилії, сопран, форт., 21.00 22.00 22.00 Симф. концерт; ПРАГА 14.00 Шуманові твори, 18.35 Форт. тріо Сметани, 19.30 20.00 21.00 „Христ. Колюмб" оп. Мільода; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Ужин: „Давид Коперфільд"; РИМ 21.00 22.00 Оперетка.

Радіокутик.

ПОЛЯРНА ЗОРЯ ЗАКОЛОЧУЄ РАДІЮВИЙ ВІДБІР.

Коли вночі з 26. на 27. січня п. р. загоріла на овиді полярна зоря, деякі слухачі не могли зовсім вислухати авдиції з закордонних стацій. Дехто вже непокоїлися, та навіть готові були повірити в кінець світа, бо коли вже радіо не ділає... Здавалося би, що полярна зоря та радіо не мають нічого спільного. Чим є полярна зоря? Творяться вона внаслідок сильного притягання електричних соняшних променів, або інакше соняшних електромагнетичних хвиль, магнетичною силою землі. Соняшні промені, коли вже дійдуть до вищих верств атмосфери, підлягають т. зв. абсорбції і тоді наступає явище кольорового світла.

Відлавна ствердили, що що одинадцять літ полярна зоря появляється винятково часто, при чому світить від год. 19. до 24. В цьому часі електромагнетично-соняшні промені так підлягають магнетичному діланню землі, що потрапляють на ту сторону земляної кулі, де саме панує ніч.

Полярна зоря виразно свідчить, що соняшні промені не розходяться простими лініями, як довший час думали вчені. Вони подібно як всі інші електромагнетичні хвилі, підлягають впливам інших магнетичних хвиль та можуть зійти зі своєї первісної дороги. При явищі полярної зорі маємо до діла зі „скривленими соняшними проміннями", які можна доглянути, а звичайно, коли дістануться верстви атмосфери, як до „газової поволоки" землі.

Появу полярної зорі завжди супроводить магнетичні розлади, тому що причиною обох цих явищ є збільшене проміювання сонця. Відомо, що радієвий відбір є гірший удень як уночі. Тому нічого дивного, що в часі особливо сильного ділання сонця, як саме в часі появи сильної зорі, слухати радія майже неможливо.

КОРОТКІ ХВИЛІ ПРОТИ КАТАРУ ТА ГРИПИ.

Один з американських лікарів винайшов спосіб лікувати катар та грипу при помочі коротких хвиль. Лікар наставляв проміння свого апарату на хвору частину тіла пацієнта і тепло цих променів знищило мікроби. Цей апарат може також служити до лікування чиряків. Повідомляють, що вже 6.000 хворих вилікувано в цей спосіб.

Подяка.

День 26. січня 1938 р. приніс зі собою страшну хвилину — момент смерти ВОЛОДИМИРА ТЕМНИЦЬКОГО, мого чоловіка і батька наших дітей.

Необлагана сила смерти не покорилась ні перед великими зусиллями й щирими заходами Впов. проф. д-ра М. Панчишина, ні перед найщирішою і живою працею Впов. д-ра В. Лазорка, якому не раз вдавалося викликати погідний настрій у психічно та фізично втомленого хворого.

У першій мірі дякую від усієї моєї душі Впов. проф. д-рові М. Панчишинові, що цілими роками безкорисно лікував Померлого, та не щадив ні часу ні труду, щоб привести мого чоловіка до здоровля. Водночас дякую Впов. п. д-рові В. Лазоркові за щиру відданість, з якою спішив з полекшею пригнобленому Недужому в останніх двох місяцях, як також д-рові Кисілівському, лікареві Суспільної Обезпечальні, який своєю прихильністю багато прислужився Померлому.

Дякую Впов. Головному Отаманові п. Андрієві Лівицькому за щирі вислови співчуття та вінок і Впов. Ген. В. Сальському за вислови співчуття від войщта У. Н. Р.

Всечеснішому Отцеві Новосадові дякую за панахиду і відправу похорону, Впов. промовцям д-рові В. Старосольському, д-рові Л. Ганкевичеві, ред. Скалкові, п. Шереpові та І. Куцирові за їх щирі, теплі і такі сильні слова прощання; Львівській „Робітничій Громаді" за останню прислугу; Товаришкам і Товаришам моїх дітей за участь у похоронах, хорам за спів.

Врешті дякую щиро Адвокатській Раді у Львові на руки Впов. Декана д-ра Здиїслава Станкевича за дорадову матеріяльну поміч.

Всім нашим Друзям, Товаришам Померлого та Знайомим, що поспішили в цьому важкому для нас часі з устною чи письменною підтримкою наша найщиріша дяка.

Ростислава, Рута і Оріх Темницькі.

БІРЖА.

Львів 1. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·72 88·25, Доляри американські 5·26·50, 5·24·00 Доляри канад. 5·26·00—5·23·50, Фльорени гол. 296·05—294·30, Франки фр. 17·3/ — 17·07, Франки швайцарські 122·90—122·10 Фунти англ. 26·34—26·18, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·40 Кор. дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·25—132·30, Корони шв. 136·79—135·80, Ліри італ. 21·90—20·80, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 108·00 —1·2·00 Шилінги австр. 96·00—90·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 121·00 — 115·00

Акції.

Банк Польський 117·00, Цукор 36·30, Вугіль 31·50, 32·95, Ліпопп 64·00, Моджейов 15·00, Островець 57·00, Стараховичі 39·25, 39·75, 39·25, Габербуш 45·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 66·75, 66·00, 3 інв 1 ем. 83·88 серія 90·00, 3 поз. інв. 2 ем. 83·88, серія 95·00, 3. конверс. 69·25 прем. дол. 43·25, 4 консол 68·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 1. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бальок. без оп.	3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вад. з опак.	3·50 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа)	3·20 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця зниження.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ...